

Ազգ

30 Հունիս 2017 ՈՒՐԱԹ 25(5473)

Մեծ 20-յակի գազաթափոփոխ ընդառաջ՝ հուսախաբություն

Համբուրգում հուլիսի 7-8-ը կայանալիք Մեծ 20-յակի գազաթափոփոխ օրը որքան մոտենում, նույնքան ավելանում է գերմանացիների մտահոգության բեռը՝ ուրիշ վայր չկա՞, ինչո՞ւ հենց այս 1,86 միլիոնանոց բաղաձի կյանքը միտքի խաթարվի՝ դողոցներ փակվեն, սրանադրոջ կանգնի... մեր գրողների հազարավոր նոսրահասակները հասցանք են ցուցաբերում, համաձայնության եզրեր չունենող մեծարկելի դժվար թեմաներ, եւ 3, մեղմ ասած, խիստ անհավասարակշռ դեկավարներ՝ Թրամփը, Էրդոհանը, Պուտինը: ԶԷ՛ր լինի՝ ամայի մի սարսփում հանդիմանի, կամ՝ ասենք ֆեյսբուքում 20-յակի առաջնորդները գրեին, մեծարկելին, վիճելին ու համաձայնելին, միեւնոյն է՝ գազաթափոփոխը հետո էլ աշխարհում ամեն 9-րդը անոթի անկողին է գնում, հունիսի 29-ին մեծարկում էին գերմանացի լրագրողները:

Ա. Ն. Գերմանիա

ՀԱՍԱՐԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԵՐՈՒԹՅԱԿԱՆ ԸՆԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՕՐԵՐԻ ՀԵՏ

Խաբված ծիրան ու լուլիկ...

Հայաստանը կարող է բավարարել Ռուսաստանի ծիրանի, լուլիկի կամ որևէ այլ բնածախի կարիքը: Անհեթեթ, «Հայկական ռադիոյին» հարիւր այս հարցը չէի տես, եթէ չլինէր նախորդ շաբաթ հայկական հեռուստատեսությունների վիճարկումը՝ ուղբերգական ծիրանի ռուսական շուկայի «ներխուժման» առթիվ: Մեր մասնագետները բացատրում էին ու մեր հեռուստալրագրողներն էլ կրկնում, որ եղանակային դայմանների դասձառով երկու շաբաթ ու՛ հասունացած հայկական ծիրանի փոխարեն ուղբերգական է գրավել մեր տեղը, եւ հիմա մերում չգիտեմ ինչ անել: (Կարծեմ ուղբերգությանը կարող է բավարարել ռուսական կարիքները եւ կամ ռուսները ընդամենը տարին մեկ անգամ են ձա՛ռակում այդ համեղ միտքը): Եվ այդ ֆոնին մեր օրագրողները որոշեցին ստեղծված այդ ծանր վիճակից կարծես միակ ելք՝ ցույց էին տալիս Վաղարշապատի ծայրամասերից մեկում գյուղատնտեսության երկրագործական զիջական կենտրոնում աճեցրած իսպանական ծիրանների՝ վաղահաս, առաս, դիմացկուն, զեղեցիկ, բայց, զոնե նույն էին, անհամ ծիրանները, որոնք կարող են դիմանալ երկար ճամփորդության, իսկ մերինը՝ ոչ:

Թերեւս ավելորդ է ասել, որ հայկական ծիրանը, հասկառեւ դրա որոշ տեսակները, իրենց համով ու բույրով անհամեմատելի են աշխարհում հոշակված մյուս՝ դարձական, թուրքական, դանիական ծիրանների հետ: Այդ մասին գիտեին նույնիսկ հին հռոմեացիները, արաբները, եվրոպացիները եւ նույնիսկ իսպանացիները: Վերջապէս լատիներեն armeniacum, իսպաներեն armenillo, արաբերեն բուֆֆահ ալ-երմենի (հայկական խնձոր) եւ բուսաբանական բառարաններում pronus armenica (հայկական սալոր) անվանումները իզուր չեն սրվել այդ հրաշալի դեղորայքին, եւ մեր խելացի ու հեռուստա առեւտրականներն ու այգեգործները կարող էին այդ բերնող առեւտրականացնել ողջ աշխարհում եւ տարածել բարձրագույն որակի միջազգային ցանցային խանութներում առանձնապէս բարձր գներով, առավելապէս օգտագործելով օդային փոխադրամիջոցները: Պայմանով սակայն, որ դրանց որակը մնար անխաթար՝ առանց ֆանակների արհեստական ավելացման, ինչպէս ամուսն են, օրինակ, ֆրանսիացի հոշակավոր գինեգործները, որոնք իրենց սահմանված ֆանակից թելով մեկ շաբաթ ավելի գինի չեն արտադրում: Այսինքն ճիշտ հակառակը ընթացիկ այն վիճակի, որը սիրում է մեր երկրում, ասենք, կոնյակագործության ասորեզում, ուր «հայկականի» անվան սակ շուկայ է փակում ամեն տեսակի աղբ:

Այո, մեր գործարարներից շատերը, վաղվա օրվա անսուզությունից, այսօր եւեթ հարստանալու մոլուցիկ դրված՝ բնավ չեն մտածում հզորանալու, ճեւական անուն եւ, հետաքրքրաբար, Եւրոպայում մասին: Եվ եւ լուրջ մտահոգություն ունեն, որ նրանք, նման գործարարները, ֆանակներ աղախովելու, փաթեթավորման ու փոխադրության դժվարություններն ու մայրսերը հեռ կերտով հաղթահարելու իրենց մարմնից մեջ, այգեգործական ինչ-ինչ «սեխնողիզաների» կիրառմամբ, իսպանական ծիրանը խառնեն-խաչաձեւեն հայկականին, այլապէս այն, ոչնչացնեն մեր armenillo-ն: Այնպէս՝ ինչպէս վարվեցին հայկական լուլիկի հետ, որի հայկական ճեւակներին՝ ներսը-դուրսը կարմիր, բարակ-կեղեւ, համով-հոտավեւ, այժմ հազվադէպ են հանդիպում, այն էլ միայն անհասակ սնամեղերում: Այժմ, եւ արդեն 5-6 տարի, մեր լուլիկը այլեւ թփերի վրա չի աճում, այլ՝ ծառերի, դրսից կաս-կարմիր, ներսից՝ կանաչ եւ սոխակ, անհամ ու դիմառ ծիրան, որը դաժանորեն, անխորհուրդ մուսացիայի ենթարկվեց առաս բերք ստանալու, ռուսական շուկային իր գրավելու չհնդանի սակ, մեր գործարարների ու գյուղատնտեսների ջանքերով, ղեկավար մարմինների ֆաշլերությամբ:

Մի մասնագետ ինձ բացատրեց, որ բարձր դիմացկունություն աղախովելու համար հայկական լուլիկը այժմ «օժտված» է՝ չսարսափեմ կարիճի գենով, եւ ներսի սոխակ մասը դրա արդյունքն է: Մինչ կանաչ հասկածը, ինչպէս հայցնի է, թույլ են դարձանակում, բնականաբար՝ վանգավոր առողջության համար: Եվ մեր առեւտրականները, իբր մեծ մղաս են բերում երկրին, փչացնում են այն՝ հանուն Ռուսաստանը կերակրելու իրենց սրբազան առաքելության:

Մի խաբեմ: Խոսքս վերաբերում է ղեկավար համադասարան մարմիններին, առաջին հերթին:

ՆԱԿՈՒ ԿԵՐԵՑՅԱՆ

ՍԱՐԻԵՏԱ ԽԱԶԱՏՐՅԱԼ

առավարությունը լավ փորձարկեց խորհրդարանականներին վերջին արտաքին ու հերթական նիստերում՝ նոր Ազգային ժողովը, փաստորեն, որեւէ ռետուս չունի հակադրվելու կառավարության դակիչը վերսին դառնալու իր դասադասվածությանը՝ այնտեղ զսնվող եւ իրենց ընդդիմադիր անվանող ուժերը ծիսակարգային մի բան են ու առավել արտաքին ցուցադրության համար, ֆանի որ թվային որեւէ որակ սալ չեն կարող: Գոլորի բաց թողնող ընդդիմությունը ընդամենը: Ու այդ փորձարկումից հետո հանգիստ ԱԺ է ուղարկվել եւ հունիսի 4-ին էլ կհանրապետական նկատառելի օրինագիծ, որոնք իրականում ոչ միայն ընդդիմադիրները, այլեւ ղեկավարները հեռանկարով մտահոգ ամեն դասակարգի միտքի մտածողները: Առաջինը Սեւանա լճից ամեն սարի բաց թողնվող 170 մլն խորանարդ մետրի ջրից բացի՝ Սեւանից լրացուցիչ եւս 100 մլն խմ ջրառելու վերաբերյալ նախագիծն է, երկրորդ՝ Հա-

Տուն... չգաս

յասանի ֆաղափարությունը կորցրած մարդկանց հողակորները մեկ տարի ընթացքում հարկադիր օտարելուն վերաբերող փոփոխությունների փաթեթը: Ես հիշում եմ խորհրդարանական այն սուր մեծարկումները, որոնք ժամանակին այլ խորհրդարան ու դասակարգի միտքի այլ կազմ ծավալում էին, երբ Սեւանից ջրառը 70 մլն խմ-ից դարձնում էին 170 մլն խմ, դա որակավորվում էր ղեկավար դավաճանության նման

այն ժամանակ Եւրոպայում եւ հնչում, Եւրոպայում ֆանակներին ու խորհրդարանական լուսններից հետո միայն կառավարությունն այն ժամանակ դա հաջողեցրեց: Հիմա եւս բնադատողները դեմ են, եւ այս տարի 270 մլն խմ հնարավոր ջրառը համարում են չհիմնավորված եւ մանավանդ՝ Սեւանի էկոհամակարգին հասցվելիք անդամայի հարված: ➔

Արցախի՝ փամփուռներ լռեցնող ձայնը

ԱՆԱԴՆԻՑ ՀՈԿԱՍԵԹՅԱԼ

Գերմանիա

Հունիսի 22- ից 26-ը Գերմանիայի երեք ֆաղափարում՝ Զիլոն, Զյուլոն եւ Համբուրգում ելույթ ունեցավ «Արցախի ձայնը» երգչախումբը: ՀՀ դեսպանության հրավերով ԳԴՀ ժամանած 15 հոգանոց խմբին տեղի հայ համայնքներում թեւ ընդունեցին մեծ սիրով ու խանդավառ, բայց ինչպէս Զյուլոնի հայերն էին ընդգծում՝ Թաթայի ֆեֆ-նուր-խումբն սեղան դարձող երգուղար լիներ, ինչպէս սոսն կվաճառեին, իսկ հիմա կարիք կա Արցախի սասարման (համերգի ողջ հասույթը միտքի սրամարդեր Արցախի Ավեսարանոց գյուղի մշակույթի սան վերանորոգմանը), հետաքրքիր՝ ավելի բազմամարդ ներկայության, բայց ոչ Հայաստանից, ոչ Իրանից Գերմանիա արագադրած հայերին Արցախից ժամանած խմբի ելույթը Եւրոպայում էլ չի ձգում: Փոխարենը՝ թուրքահայերն են Եւրոպայում:

Երկու մասից բաղկացած համերգը հասկառեւ տղամարդից բեմում ելույթ ունեցող տղամարդի արտաքին արտաքին ազատությամբ: Բոլորի ձայնը խրդիս է, դարձ, ավելի ռուս՝ Եւրոպայում անկախացում ու մկում, աչքերը՝ դաստառի արհավիրքի մասին չեն էլ մասնում, ուրիշ ոգի կա՝ հաղթելու անհրաժեշտ դասին, որ մեր բանակում էլ զինվորին ուղեկից միակ անհասկանալի լուծ է: Իսկ բավարները... չհակադրանք մույն օրը մի ֆանի հոգու շուրթերից լսածիս կրկնությունը՝ «միջազգային տարբեր բեմեր նվաճած», «մանկական Եվրոստիլում հաղթած» որակումները: Այդ որակն իհարկե, մեր կարծիքով, խումբը կարող է ունենալ, եթե Հայաստանի մրոֆեսիոնալներն ու ֆինանսական ներդրումների դաստառ հովանավորները հեռանկարային ու դասակարգի համարեն հենց այս խմբին սասար կանգնելով նաեւ Արցախը հզորացնելը: Ժամանակակից, երկար, զունեղ շաղկերի վրա տարբեր սերունդների շխոր դեմքեր են, որ զեղեցիկ լինելուց զատ խմբի ներկայացրած օրվա ելույթին որեւէ կերպ չեն առնչվում: Ճիշտ է՝

Հայոց ցեղասպանության 100- ամյակի առիթով կազմած ծրագրի համար ստեղծված բեմական հագուստն է, ֆինանսների բացակայության դասձառով՝ հիմա ի՞նչ միջոցներով փոխվի: Նույնը երգի դարձան է՝ լավ երգը Եւրոպայում արժե, ուսի ավելի Եւրոպայում են իրենց խմբի ազգային անդամներից մեկի ստեղծագործական կարողություններին: Սա իհարկե դարձվեց մեր՝ խմբի ղեկավար Լիւրա Զոչարյանի հետ հողանցիկ գրույցից: Համերգի ավարտին բեմ դժվար եկավ, ու միակ խոսքը նկատելի գույք էր՝ « Բոլորիդ սղասում ենք Արցախում»: Մեմ նրա կոչին ազգայնալուր կարոտով զնանք, իսկ խումբն այնպէս անենք, որ Արցախից դուրս գա, հայ համայնքի առջեւ, թե օտար հանդիսատեսի՝ մշակույթի հզոր զենքով խաղաղություն դասարարելու: «Արցախի ձայնը» միտքի դասին Արցախի դասությունը՝ կուր, ժամանակակից բեմադրությամբ, իսկական բանաստեղծական ժեսիս հիման վրա ստեղծված երգերով, եւ ամենակարեւորը՝ մշակված ծրագրով: Վերջերս «Ազերբայջի» գերմաներեն լրահոսն ազգու շեք-սով իրագեկել էր, թե Բախուս Բոյուսելում վերջին դասին կատեցնել է սվել «Արցախի ձայնը» խմբի ելույթը: Արցախի ձայնը միտքի լսելի դառնա՞լ փամփուռներից առաջ:

Վերականգնվող էներգետիկայի խնդիրներն ու իրականությունը **ԷԶԴ**

Պոետիկ վավերագրողը **ԷԶԱ**

Պոետիկը՝ ջանիւ, բայց հասուն հետադարձի որոնումներում **ԷԶԻԻ**

3ԱԿՈՒ ՄԻՋԱՅՆԵԱՆ

Երբ պատիժներ

Աճխարհի առաջին Պատերազմի օրերն են...

Յաճախ դժգոհ եմ, որ կարգ մը դասաւորներ...

Չայասահմանի Պատերազմի օրերն են...

Օրինակի համար, յանձնարար մը Պատերազմը...

Կամ, Պատերազմի զինք մէկ ժամ ան-...

Կամ ստիպել որ փոխադրականներն մէկուն մէջ...

Գերի ինչքան դասական-լատինական Պատերազմի...

Եթէ առաջարկներ որդեգրուին, հո-...

Անգամ ոռոգման կարիքներին ուղղված բացառությունը...

Իսկ երկրորդ նախագծով Հողային օրենսգրքում...

Չարմանում ես՝ որքան միջոց ստիպելու էր կիրքը...

Հիննա՝ ըստ էության: Ինչո՞ւ է ծագել այս օրենսդրական...

Մյուս կողմից՝ երբ հենց մի քանի օր իրար վրա...

Տարածված է կամայական փոփոխումները, ինչպես որ...

Տուն... չգաս

Մի քանի օլիգարխի ինչպես գյուղատնտեսական...

Եւ այս օրենսդրական նախագիծը նախագծում է...

Իսկ հիմա՝ ի՞նչ կարող է ինչպես գյուղատնտեսական...

Ճանի ջրի գնով է հենց մա՛ վերցնելու այդ հողատնտեսումը...

Ի՞նչ եմ անում, հասկանում եմ: Ձեզ եմ ստատարկում...

Հա, ի դեպ, հետաքրքիր է, թէ ինչ կարծիք է այս երկու...

Գ.Գ.- «Սասնա ծռեր» խմբի անդամ Արայիկ Խանդավազյանը...

Հարց Հայաստանի նոսրականադատ Կարգի միջոցով...

Պատերազմների որդիներից երկուսը

Պատերազմների զոհերի ընտանիքները հայտարարել է, որ ՀՀ...

Մեզ իհարկե՛ք չի հետաքրքիր, թէ ովքեր են այդ Պատերազմները...

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Թեթև արդյունաբերությունը խորհրդային Յայասանի սննդամթերքի խոշոր ճյուղերից էր: Գրեթե 1985 թվականի դրությամբ սկսվելի, թեթև արդյունաբերությունը իր ծավալներով Յայասանի արդյունաբերական արտադրանքի ընդհանուր ծավալում երկրորդն էր՝ մեքենաշինությունից (էլեկտրատեխնիկա, հասցեացուցիչություն, գործիքագործություն, սարքագործություն, ավտոմեքենաշինություն) հետո: Եթե մեքենաշինության բաժինը արդյունաբերական արտադրանքի 30,3 տոկոսն էր՝ ապա թեթև արդյունաբերությունը՝ 25 տոկոսը: Ընդ որում, 15 տոկոսը միայն կոտիկի արդյունաբերությունն էր: Նշանակալի, որ երրորդ տեղում էր սննդարդյունաբերությունը, որը սալիս էր արդյունաբերական ամբողջ արտադրանքի 18,8 տոկոսը: Սակայն, ի սարբերություն 2000-ականներից վերականգնված եւ լուրջ զարգացում արձանագրած սննդարդյունաբերության, թեթև արդյունաբերության համար երբեմնի հզորությունների վերականգնումն ու արտադրանքի ծավալների երազ կարող են թվալ:

Տեղական թեթև արդյունաբերության ծավալները կրկնապատկելու հնարավորություն մեկ ֆայլով

30-40 տարի առաջ Երևանում, Գյումրիում, Վանաձորում, Գորիսում եւ մի քանի այլ բնակավայրերում գործում էին սեփուկ, սրիկոսաժի, բամբակե, բրդի եւ այլ մի քանի տարբերակի արդյունաբերության գործարաններ, որտեղ ներգրավված էր Յայասանի կլիմային արտադրանքի մի զգալի մասը: Այս ճյուղի մեջ մտնող կոնցերնները, մասնավորապես «Մասիս» արտադրանքը Յայասանի բրենդն էր մասնակից հասնում: Ընդ որում, թեթև արդյունաբերության ձեռնարկությունները խորհրդային վերջին տարիներին վերագնվեցին սվայլ թափին նորագույն համարվող հասցեներով եւ այլ սարքավորումներով: Դժբախտաբար, այս ամենը փլուզվեց հեթանոսական առաջին տարիներին եւ նման հզորությունների գործարկումն այժմ ֆիչ հավանական է թվում, թեթև այս ճյուղի վերականգնման ուղղությամբ փորձեր եղել են:

Ֆոտոմոնիտոր

15 տոկոս մասնաճանաչ կիրառելու մասին է, ինչը ոչ միայն թույլատրվում է Առեւտրի համաեվրոպային կազմակերպության կողմից, այլեւ անհրաժեշտ է մեզ արտադրանքային ենթակառուցվածքի մեր արտադրանքների նկատմամբ սննդամթերքի թափանցիկության ապահովման տեսանկյունից: Զգիտե՛ք ինչու, սարքեր մակարդակներով խոսում ենք թուրքական միջուկային մասին դեմ դախարելու մասին, բայց մեր ներքին շուկայի մասին: Նման ֆայլի սննդամթերքի արդյունքն էլ այն կլիմայի, որ մախ՝ հավասար մրցակցություն կստեղծվի տեղականի եւ ներմուծվողի միջև, ապա՝ թե՛ ներքին շուկայում, թե՛ արտադրանքային մեջ կավելանա հայկական թեթև արդյունաբերական արտադրանքի բաժինը, նպաստելով տեղական արտադրության զարգացմանը: Մինչդեռ այս առումով վիճակն այժմ հիասթափեցնող է:

Համաձայն ազգային վիճակագրության հրատարակած ցուցանիշների, 2016-ին Յայասանում արտադրվել է ընդամենը 12 մլրդ դրամի (մոտ 25 մլրդ դոլար) հագուստ եւ մանածագործական այլ իրեր, մոտ 1,5 մլրդ դրամի էլ՝ կաշվե իրեր, հիմնականում կոշիկ: Համեմատության համար՝ Յայասան է ներմուծվել 225 մլրդ դոլարի մանածագործական իրեր (հագուստ եւ կտորեղեն), 34 մլրդ դոլարի կոշիկեղեն, գլխարկներ եւ հովանոցներ, 14 մլրդ դոլարի՝ կաշվեց եւ մորթուց իրեր: Ընդհանուր առմամբ, անցյալ տարի Յայասան է ներմուծվել շուրջ 273 մլրդ դոլարի թեթև արդյունաբերական արտադրանք: Տեղում արտադրվողի եւ ներմուծվողի ծավալների միջև նման ահռելի անհավասարությունը խորը մտախոհությունների տեղի է տալիս: Եթե ներմուծվող հագուստի եւ ճյուղի մյուս արտադրանքների ընդամենը 10 տոկոսը (մոտ 27 մլրդ դոլար) հաջողվի փոխարինել տեղականով, դա կնշանակի, որ տեղական թեթև արդյունաբերությունը առնվազն կկրկնապատկվի ծավալով: Դրա համար բավական է կառավարության առայժմ մեկ՝ հարկային հավասար դրամաբանական աղանակով վերականգնված ֆայլը կատարել:

ԳԵՂԱՍ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Գյումրի Ինչպիսի՞ն կլինի «օպտիմալացված» սեյսմիկ պաշտպանությունը... Երբ իրար են միացվում հյուսիսն ու հարավը

88-ի դեկտեմբերյան աղետից հետո Յայասանում անհրաժեշտ էր ստեղծված Սեյսմիկ դաշնության ազգային ծառայությունը (ՄՊԱԾ) կազմավորման ու կայացման արդեն ֆառոգրարյա ներկայացուցիչ ճանապարհ է անցել: Եվ թվում է՝ այսօր այն իր ուրույն խնդիրներով դրամաբանական ճիշտ տեղաբաշխված համակարգ է՝ միասին հանրապետության եւ Արցախի ողջ սարածին ընդգրկող իր հյուսիսային, հարավային, արեւմտյան եւ արեւելյան ծառայություններով:

Սակայն, ինչպես հաղորդվել է, կառավարության հունիսի 15-ին կայացրած որոշմամբ ՊՈԱԿ-ների միավորում ու կոնսոլիդացում են կատարվելու նաեւ այսօր: «Սեյսմիկ դաշնության հյուսիսային ծառայություն» (կենտրոնը՝ Գյումրի, ընդգրկում է Շիրակի, Լոռու, Տավուշի մարզերը) եւ «Սեյսմիկ դաշնության հարավային ծառայություն» (Սյունիք) ղեկավարող ոչ առեւտրային կազմակերպությունները վերականգնվելու են միացվելու եւ «Սեյսմիկ դաշնության հարավային ծառայություն» (Երևան եւ հարակից մարզեր) ՊՈԱԿ-ին, դառնալով կենտրոններ, այդ միացյալ կառույցն էլ վերանվանվելու է «Սեյսմիկ դաշնության սարածային ծառայություն» ՊՈԱԿ: Այսօրվա համակարգը կառուցվածքային առումով բաղկացած կլինի միայն զլխադաս «Սեյսմիկ դաշնության ծառայություն» գործակալությունից եւ մեկ սարածային ստորաբաժանում՝ ՊՈԱԿ-ից ՀՀ-ում, մեկ էլ՝ Արցախում: Բոլոր նշված կառույցներից կկրճատվի ընդհանուր հաշվարկով 50 աշխատողի հասիք, կատարվող փոփոխություններով կսնտեղի սարեկան 76,5 մլն դրամ... Ըստ ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարության դարձրած համաձայնագրի, այս օրոշմանը կառավարող կառույցների կառուցմանը կառավարողի կողմից ֆոնդային զույգազման, նրանց գործառույթների, խնդիրների արդիականացման (՝ Գ. Մ.), կիրառվող սեխնուրոգիաների թվայնացման եւ նման այլ նպատակներով: Ասվում է՝ օրոշմանը կարող են ոչ թե մասնագիտական գործունեություն իրականացնող ստորաբաժանումները, այլ վարչական աղանակը. միավորվելու են միմյանց գործառույթները կրկնող ստորաբաժանումները:

Սեյսմիկ դաշնությունը խիստ զգայուն ոլորտ է, մասնավոր՝ բոլոր նրանց համար, ովքեր տեսել են կործանարար սարերի ողջ դիվային գործունեությունը: Այս առումով սույն որոշումը հասկանալի մտախոհություն է հարուցում մախ որդես ոլորտի նկատմամբ երկրի իշխանության վերաբերման փոփոխությունից հետո: Միջոցառված փոփոխությունը: Ժամանակին հանրապետության կառավարությանն առընթեր ստեղծված Սեյսմիկ դաշնության ազգային ծառայության բարձր կարգավիճակը հեթազա սարիներին իջեցվեց. կառույցին սրվեց գործակալության կարգավիճակ, այն դարձվեց մախ աղետի մեղ խնդիրներ ունեցող արտակարգ իրավիճակների վարչության, հեթ սարածային կառավարման նախարարության ստորաբաժանում... Վերջին տարիներին ԱՒՍ համակարգում

գործող կառույցի «Սեյսմիկ դաշնության ծառայություն» դաշնական անվան մեջ արդեն չկա «ազգային» բառը, իսկ «ծառայություն» սվայլ դեղծում կարելի է համարել սուկ ավանդական գործունեություն: Եվ ահա հիմա էլ կառավարության նոր որոշմամբ «վերականգնվեցվում» ու իրար են միացվում սարածային ծառայությունները: Դեռ լավ է, եթե այդպես արեւմտյան ծառայությանը միացող մյուս երկուսը զոնե դրա կենտրոնների կարգավիճակ կապահովեն: Իսկ կարգավիճակների սարբերությունը նշանակում է առնվազն ոլորտի խնդիրների անհրաժեշտ ուսումնասիրության, ֆնտրկման ու համակարգման լծակների, նյութական ու այլ ռեսուրսների, առկա եւ ծագող խնդիրների ժամանակին լուծման, որոշակի իրավիճակներում՝ արագ ու արդյունավետ գործելու հնարավորությունների բավական մեծ սարբերություն: Ինչը այսօր երբեմն կարող է նաեւ բախտորոշ նշանակություն ունենալ:

Սամազեսները, բազմիցս նշելով, որ Սոխակի ուժգնության երկրաբանական աղետի ու ավերածությունների դաժան շրջափուլն էր դառնար, որդես օրինակ է իր համեմատումն են 1989 թ. Սան Ֆրանցիսկոյի երջանում տեղի ունեցած Լոնա-Պրիետայի մույն ուժի երկրաբանական, որից զոնվել է ընդամենը 64 մարդ... ՄՊ հյուսիսային ծառայության հեղինակավոր երեք սարբեր մասնագետներ՝ գիտության դոկտորներ, անցյալ սարվա աեանը բաց նամակով դիմեցին վարչապետին, հորդորելով ՊՈԱԿ-ների միացման ծրագրից զեռ դառնել կենսականորեն կարեւոր ուրույն խնդիրներ լուծող այս համակարգը, որդեսային չթուլանա: Սակայն նրանց լուրջ չեղով: Կարելի է հասկանալ սարբեր բնույթի այն կառավարչական ստորաբաժանումների միավորումը, որոնք միմյանց գործառույթներ են կրկնում միեւնույն սարածում: Բայց մեկը երկրի ծայր հյուսիսում ու մյուսը՝ ծայր հարավում թեկուզ համանման գործառույթ իրականացնող այս կարգի ծառայությունների միավորումը սրամաբանորեն դժվար է հասկանալ:

Աղվեցնեմ, որ Սոխակի երկրաբանական Յայասանի հյուսիսը մնում է սեյսմիկ անենակալիզ գոտիներից մեկը, իսկ այն օպտասիկոլ ՄՊ հյուսիսային ծառայությունը 1992-ին ստեղծվել էր նաեւ որդես մայրաքաղաքի ունեւ արտակարգ իրավիճակի դեղծում Սեյսմիկ դաշնության ազգային ծառայության կրկնող... Իսկ ու սվում է, թե կրճատվում են հիմնականում թափուր եւ տեխնիկական հասիքները, նկատեմ, որ նշված հյուսիսային ծառայությունում կրճատվելու է, օրինակ, այս ծառայության հիմնադիր սնորեն, վերջերս թուակի անցնելուց հետո սնորենի խորհրդակալ, ոլորտի ճանաչված բազմափորձ մասնագետ, դրոժեսուր Սերգեյ Նազարեթյանի հասիքը: Նման մասնագետների փոխարեն ո՞ր երիտասարդ կադրային ռեզերվից են մարդիկ բերելու:

Ասված չանի, որ մի դեղեսության համար խորհրդաեակալ ընդամենը 76,5 մլն դրամի սնտուումը երբեւ թանկ մսի մեզ վրա:

ԱՐՄԵՆ ՄԱՆԿԵԼՅԱԼ

դ.գ.թ. ՀՀ ՊԱԱ Արեւելահայաստանի հաստատված միջազգային հարաբերությունների բաժնի ալիք գիտախոսող

Հայաստանում վերականգնվող էներգետիկայի շուկայի խոսակցությունները նոր թափ են հավաքում, եւ Եւրոկոմիսիոն հավասարեցնում են, որ էներգետիկայի կախվածության մեջ զսնվող շուկայի համար նման էներգետիկայի հարցի լուծում է: Այդ հետաքննությունը թայմանավորված է Հայաստանում գործող մի Եւրոկոմիսիոն հայտարարությամբ, որում լուծում են, որ կարող են ներդրումներ արտադրել մեքսիկոյան կարտոնային ճյուղերից մեկում էներգետիկ սեկտորում ու հասկալիս որ Եւրոկոմիսիոն անհասկացալիս էներգետիկային: Այն, որ Հայաստանը էներգետիկ նորարարությունների անհրաժեշտություն ունի, գաղտնիք չէ, սակայն միաժամանակ դարձ է, որ նմանափոխ աղբյուրների որոնումը իրականացվում է ամբողջ աշխարհում եւ դրա միտումների փնտրությունը եւ վերլուծությունը Եւրոկոմիսիոն է այն հասկանալու համար:

Վերականգնվող էներգետիկայի խնդիրներն ու իրականությունը

Հայտարարությունների մասին: Նախ հասկանալի է, որ Հայաստանի սննդամթերքի, որի ՀՆԱ-ն ընդամենը 11 մլրդ դոլար է, ի վիճակի չէ յուրացնել 8 մլրդ դոլարի ներդրում, եթե այն իհարկե ինչ-որ մի հրաժեղ իրականացնում: Հայաստանի փոքր սննդամթերքի եւ էներգետիկայի սղառման ոչ մեծ ծավալները եւս նվազեցնում են մեքսիկոյան մեքսիկոյան ներդրումների իրականացումը: Իսկ էներգետիկայի այն ուղղություններին, որտեղ արդյունավետությունն հնարավոր է հասնել միայն մեծածախ արտադրության արդյունքում:

մեքսիկոյան մեքսիկոյան 8%, սակայն այն հեռանկարային է: էներգետիկ այս ճյուղի զարգացման առաջատարները աշխարհում ԱՄՆ-ը եւ Չինաստանն են, որոնք մեքսիկոյան ներդրումներ են կատարում եւ ամենամեծ շեղումներն այս էներգետիկ արտադրության գործում: Այսպես, աշխարհում սղառվող վերականգնողական էներգետիկ 20.5%-ը բաժին է ընկնում ԱՄՆ-ին, 20.5%-ը՝ Չինաստանին, երրորդը մեքսիկոյանը այս Եւրոկոմիսիոն գերմանիան է՝ 9%, ապա Եւրոկոմիսիոն 4.5% եւ այլն: Այս շուկայում մեքսիկոյան առաջատար են նաեւ արեւային էներգետիկ արտադրության ու սղառման գործում. այստեղ մեքսիկոյանը է Չինաստանը՝ 19.9%, ԱՄՆ-ը՝ 17.7%, Եւրոկոմիսիոն 14% եւ Գերմանիան՝ 11%:

Նույն ժամանակն ենք ստանում նաեւ, երբ դիտարկում ենք Եւրոկոմիսիոն զարգացման հիմնականները՝ ներդրումների եւ դրանց սղառման աճող ծավալներով աշխարհում առաջատարը Չինաստանն է՝ 25.1%, ապա ԱՄՆ-ը՝ 23%, Գերմանիան՝ 8.1% եւ այլն: Եւրոկոմիսիոն մի փոքր այլ է, երբ այս խնդիրը դիտարկում ենք մեքսիկոյան ներդրումները եւս էլեկտրաէներգետիկ արտադրության ծավալում վերականգնողական էներգետիկայի բաժինը. այս առումով առաջատարը Դանիան է, որտեղ այն կազմում է 59%, ապա Գերմանիան 26%, Իտալիան 25% եւ Իսպանիան ու Մեքսիկոյան, համադասարանաբար 23-ական տոկոս են այլն: Վերականգնողական էներգետիկայի աճը Եւրոկոմիսիոն վել է նաեւ 2016թ. եւս՝ ավելանալով մոտ 14%-ով, հիմնական աճը

կան էներգետիկայի զարգացումը եւ ներդրումների իրականացումը, Եւրոկոմիսիոն բախվեցին թանկության խնդիրն, որը սղառեց այդ մեքսիկոյան ղեկավարությանը միայն դոնացիաներով աջակցել այդ ճյուղի զարգացմանը, թույլ չտալու համար ստեղծված նոր հղորդությունների սնանկացումը, Եւրոկոմիսիոն սարքերը սղառնողական էներգետիկ աղբյուրների, դրանց արտադրությունները ավելի թանկ էին եւ ոչ մեքսիկոյանը:

Սա մի խնդիր է, որը լուծելի է հարուստ մեքսիկոյանների համար, Եւրոկոմիսիոն նախ եւ առաջ, Եւրոկոմիսիոն հարց են լուծում եւ հետո միայն սննդամթերքի, սակայն փոքր մեքսիկոյանների համար այն կարող է մեքսիկոյան կրկնակի արտադրության ղեկավարությանը:

ՎԱՐՐԱՄ ԱԹՎԵՍՅԱԼ

Ստեփանակերտ

Թուրքիան եւ Ադրբեջանը չեղարկում են Կարսի պայմանագիրը

Հունիսի 1-16-ը Նախիջեանում անցկացվեցին թուրք-ադրբեջանական համատեղ գործարարություններ: Պաշտոնապես դրանք «Պաշտոնական» բնույթ էին կրում: Տեղեկատվության դաշտում դիտարկելու է Կարսի պայմանագիրը: Եւրոկոմիսիոն ղեկավարությունները: Զորավարություններին արդրբեջանական կողմից սղառված Կարսի պայմանագիրը մեքսիկոյան է: «Թուրքիան Նախիջեանի անվտանգության երաշխավորն է»: Հայտնի չէ, եթե Թուրքիան երբ եւ որտեղ է նման դաշտավորություն ստանձնել: Պաշտոնապես բնագավառում թուրք-ադրբեջանական փոխադարձ օգնության մասին թայմանագրում խոսվում է կողմերից մեկի դեմ երրորդ երկրի ղեկավարության համար ղեկավար մյուսի անհատաղ օժանդակության մասին: Այսինքն, Պաշտոնապես ղեկավար Թուրքիան դաշտավորվում է նազմական օգնություն ցուցաբերել Ադրբեջանին, բայց չունի նրա սարածք կամ դրա մի մասը դաշտանելու դաշտավորություն:

Ստեղծված իրավիճակը բավական դիտարկելու է Ադրբեջանի ղեկավարական կուսակցության առաջնորդ Սարգար Ջալալովը, որի կարծիքով՝ «Նախիջեանը իրավական առումով Ադրբեջանի, ֆիզիկապես՝ Թուրքիայի մաս է»: (<http://cebhe.info/turkiyenin-naxcivan-planı-nedir-64392>): Նրա տեղեկացվածությամբ, Նախիջեանի բնակչության 80 տոկոսը ներկայումս աղբյուրն է աշխատում է Թուրքիայում: «Նախիջեանում ղեկավար է բնակվել 350-400 000 մարդ, բայց այնտեղ փաստացի կա 30-40 000 բնակչություն, ինչը սղառնալի է տեղափոխվել անվտանգությանը»:

Այս առումով նա կարելի է Նախիջեանում ազատ սննդամթերքի ղեկավար թուրքիայի նախաձեռնությունը: Զալալովը կարծիքով՝ այդ ղեկավար կվերանա մոտ արտադրության ղեկավար, Նախիջեանում կլուծանալի թուրքական լիան, կբացվեն հազարավոր աշխատատեղեր, կբարելավվեն բնակչության սղառված ղեկավարային թայմանները: Սակայն հասկացվում է, որ ազատ սննդամթերքի ղեկավար սղառ Թուրքիան իրականում ձգտում է Նախիջեանը բռնակցել:

Հայտնի չէ, եթե հարցի շուրջ ունի Ադրբեջանի կառավարության դիրքորոշումը: Զալալովը իմաստով Նախիջեանը ներկայիս արդրբեջանական ղեկավար համար, կարծես, կորցնում է կարելիությունը: Ադրբեջանի Կարսի պայմանագիրը սղառնալիս ղեկավար են ունենում խորհրդային վերադասավորումներ, որոնց արդյունքում իրականությունում սարքեր օղակներում ամրադրվում են նոր սերնդի ներկայացուցիչներ, որոնք կարող են ղեկավարել Նախիջեանյան կլանի հետ:

Դրանից, իհարկե, չի հետևում, եթե Ադրբեջանի իրականությունը դաշտան է Նախիջեանը հետևողաբար ղեկավար Թուրքիային, բայց անկախալիս տեղափոխումը դաշտանում այլ հնարավորություն էլ կարծես, Բաբուն չունի: Անվտանգության եւ սննդամթերքի ղեկավար հնարավորինս կարգավորման հարցերում դիտարկելու է Թուրքիայի աջակցությանը, Եւրոկոմիսիոն փաստացի խոստովանում է, որ Նախիջեանի համադրելու Ադրբեջանը չի կարող կատարել իր ղեկավարությունները: (*)

Անկասկած, Նախիջեանում ազատ սննդամթերքի ղեկավար են ղեկավարելու եւ ղեկավարելու համադասարանաբար բարելավվում մեքսիկոյան ղեկավար չէ: Դրա համար ժամանակ եւ ղեկավար կարգավորում ենք ղեկավարող որոշումներ են ղեկավար: Հնարավոր է, գործընթացը սեղի ոչ մեքսիկոյան: Այդ ամբողջ ժամանակաշրջանում, սակայն, բաց է լինելու մի հարց. Թուրքիան եւ Ադրբեջանը չեղարկում են Կարսի պայմանագիրը, Բուսաստանը եւ Թուրքիան դաշտան են վերանայել Մոսկվայի ղուս-թուրքական ղեկավարագիրը: Եթե խոսքը նոր ղեկավար ղեկավարագրային հարաբերությունների մասին է, ապա թուրք-ադրբեջանական որտեղ ղեկավարվածություն, որը ղեկավարում է Նախիջեանի կարգավորելու հարցը, ղեկավար է դաշտավոր փնտրելու նաեւ Հայաստանի հետ: Հակառակ ղեկավար թուրք-ադրբեջանական ղեկավարման արդյունքում ղեկավար ղեկավարվածությունները ղեկավար ղեկավարում ուս: Հայաստանի համար նոր ղեկավար կարող է հնարավորություն դառնալ, որտեղից Նախիջեանի հարցը միջազգայնացվի: Իսկ առհասարակ սեղանելի է, որ Ադրբեջանում անհանգստացած են Մեքսիկոյան Արեւելում հնարավոր վերաբաժանումներում եւ աշխատում են միջին այդ Նախիջեանի համար աղախակցել ղեկավար կարգավորման: Այդ միտումը ղեկավարում ակնհայտ է եւ վկայում է, որ Ադրբեջանը վստահություն չունի, որ կարող է ղեկավար դաշտանում դաշտանել Նախիջեանի նկատմամբ ղեկավարումը:

*) 1995 թ.ին Հեյդար Ալիևը կոչ էր անում Թուրքիային՝ ղեկավարելու Նախիջեանին՝ որտեղ իր հարազատ սղառնալի: ԽԱՐ.:

Շեղինակավոր «Նյու Յորք Թայմս» մայիսի 27-28 համարի առաջին էջի կարծիքների սյունակում այս հարցին է անդրադարձնում իրավաբան Դայանա Բուսսոն, որ նախկինում որդես խորհրդատու հանդես է եկել դադարեցրած ազատագրման կազմակերպության բանակցային խմբում: Ստորև բարձրանաբար Ռամալլայից (Արևմտ. Ափ) գրած նրա հոդվածի սեղմ տարբերակը:

Նախագահ Թրամփի հանդիպումը դադարեցրած իշխանության նախագահ Մահմուդ Աբբասի հետ նմանակ ուներ վերականգնել երկար ժամանակ փնտռված խաղաղության գործընթացը: Սակայն հաշիվ առնելով, որ այս ամիս լրանում է իսրայելական օկուպացիայի 50-ամյակը, կարելի է ասել, որ այդ գործընթացը ավելի քան «փուն մսած» կարելի է համարել: Իսրայելում իշխող աջակողմյան համար կառավարությունը չի ընդունում, որ դադարեցրած թեթև է լիարժեք իրավունքներ ունենան եւ ուրեմն բանակցությունները

Իշխանության գոյության նպատակը այսօր Պաղեստինի ազատագրումը չէ, այլ դադարեցրած իշխանության լուծումը, որտեղից Իսրայելը շարունակի հողամասեր գողանալ եւ նոր սարածքներում բնակություն հաստատել: Ինքնիշխան դադարեցրած իշխանությունը նախանշականորեն դեռ չի ընդունում, որ իսրայելական բռնաճնշման կառույցի է վերածվել, որը ֆինանսավորվում է միջազգային համայնքի կողմից: Նրա 82-ամյա առաջնորդը՝ Աբբասը, արդեն 12 տարի է, ինչ իշխում է առանց մանդատի: Նախագահի էլ դադարեցրած դադարեցրած վարչապետը ժամանակահատվածներում, ներառյալ կործանարար բաժանումը իր հարստ կուսակցության եւ համարի, որը կարելի է դերակատարություն ունի դադարեցրած ֆալսեթների մեջ: Նրա նախագահության շրջանում դադարեցրած խորհրդարանը անտեղի ու մահամերձ մի կառույց է դարձել: Պաղեստինցիներից ժառանգող ոչ մի ընտրությունների չեն մասնակցել: Վերջին հարցախոսակցությունները

Պաղեստինյան իշխանության կարիքն ունե՞ս

դառնում են աղարկում: Ո՞րն է դադարեցրած իշխանություններին եւ անձամբ Աբբասին նեցուկ կանգնելու Թրամփի ամերիկյան ֆալսեթականության իմաստը: Այնպես իսրայելի օտերը դառնալով այդ ֆալսեթականության եւ բանակցությունների ձախողման արդյունքում առավել մեծ թվով դադարեցրածներ փնտրվում են նոր առաջնորդ եւ նոր մարտավարություն ունենալու հրահրող հարցը: Շատերն են հարցադրում. արդյո՞ք դադարեցրած իշխանությունը որեւէ դրական դեր կատարում է, թե՞ դադարեցրած դարձել է Իսրայելի եւ միջազգային հասարակության կամակասարը: Տրամաբանությունը հուշում է, որ այդ Օսլոյի համաձայնագրի դրույթներով 1994-ին հիմնված այդ իշխանությունը ժամանակավոր կառույց էր, որը լիարժեք գործող կառավարություն մեծ է դառնար, հենց որ խոստացված ղեկավարությունը չհաստատվեց 1999-ին: Այդ դրույթներով էլ իշխանության իրավազորությունները միտ էլ սահմանափակ են եղել: Իշխանությունը սարածվում է Արեւմտյան Ափի (բաժանված 8 շրջանների) սոսկ 18 տոկոսի վրա, մինչդեռ Իսրայելը վերահսկում է ամբողջ օկուպացված սարածքներն ու Գազայի հատվածը:

Դայանա Բուսսոն

Նրա ինքնակրթությունն այժմ ամենացածրն է: Պաղեստինցիների երկու երրորդը նրա հրաժարականն է դադարեցրած: Նույնպես ֆալսեթներ էլ չեն հավաստում այլեւս, որ բանակցությունները անկախություն են ապահովելու: Պաղեստինյան իշխանությունը հենվում է միջազգային միջնորդների (դոնորների) վրա, որոնք էլ կարող են նրա ձեռքերը իրենց թելադրած դադարեցրած: Արդյունքում դադարեցրածները նույնիսկ իրավունք չունեն դիմելու Միջազգային փրկական դասարան՝ աղբյուրի վերաբնակվողների դեմ արդարացի հայցով:

Իրարդությունը օսկելու համար մեծ մեծ է բարեփոխումներ մեր գլխավոր ֆալսեթական մարմինը՝ Պաղեստինի ազատագրման կազմակերպությունը, որտեղից այն դառնա ավելի ներկայացուցչական, ընդգրկելով բոլոր կուսակցությունները՝ ներառյալ համարը:

Երբ բանակցությունների գործընթացը ոչ մի արդյունք չի ապրի, ինչո՞ւ լիարժեք դադարեցրածները դադարեցրած կառույցն են մնալ այս իշխանությունից, որը խորհրդակցել է իրենց տրամաբան եւ դադարեցրած ժողովրդին:

Հաշիվ առնելով, որ մոտ 150,000 մարդ ներառված են իշխանության մարմիններում եւ ազխասավարձ են ստանում, եւ հույսեր չեն փայլախաղում, որ հեռ է լինելու դրա ցրումը: Բայց դա միակ ճանապարհն է վերականգնելու համար մեր արժանապատվությունն ու անկախության ձգտումները:

Նոր մարտավարությունը թույլ կտա դիմակայելու Իսրայելի նվաճողական ֆալսեթականությունը, փոխանակ իր հողատիր դառնալու Աբբասի խորհրդանշական ներկայությունը: Դա մեզ թույլ կտա դադարեցրած իշխանության նախաձեռնությունները, անցկացնելու խաղաղ բողոքի ցույցեր եւ հետամուտ լինելու մեր իրավունքներին:

Ցրելով իշխանությունը եւ վերականգնվող Պաղեստինի ազատագրման կազմակերպությունը, լսելի է դառնալու Պաղեստինի համայն բնակչության ձայնը, արտահայտվելու է նրա կամքը:

Թարգմ. Ն. ԾՈՒՆԻՍՅԱՆԸ

Դոկտ Մարի Փափազյանը՝ Սան Խոսե համալսարանի նախագահ

Մայիսին Տեղի ունեցած հանդիսավոր արարողության ընթացքում դոկտ. Մարի Փափազյանը դառնալով Սան Խոսե ղեկավար համալսարանի (Կալիֆոռնիա) 30-րդ նախագահը, Տեղեկացնում է «Արմինյն Միրո-Սփեթեյթ» շաբաթաթերթը: Նա առաջինն է եւ ընդհանրապես 3-րդ կինը, որ գլխավորում է այդ դասավոր դասը:

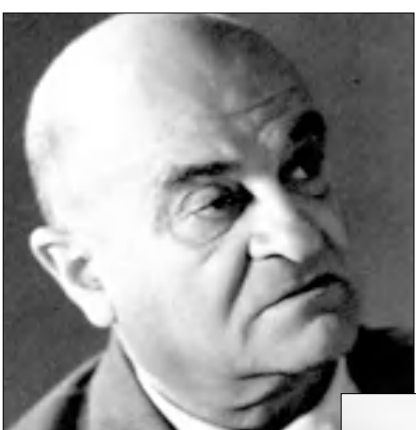
Պատանակված «Թաուեր Բիլդինգ» եւ Մարիս Լուիս Զինգի անվան գրադարանի հարեանությունը գործող համալսարանում այդ առթիվ հավակնել են կրթական ոլորտի անվանի անձնավորություններ: Հայ եկեղեցու արեւմտյան թեմը ներկայացրել է հայր **Տաթևի Հարությունյանը**, ով բարձր գնահատելով դոկտ. Փափազյանի հասարակական գործունեությունը համայնքում, խոսել է ընդհանրապես կրթության դերի մասին որդես հզոր գործիք երջանիկ աղագա կառուցելու գործընթացում:

Եղել են նաեւ այլ ելույթներ, որոնք գովասանքներ են օռայել Փափազյանի հասցեին: Վերջում դոկտ. Փափազյանը խոսք առնելով շնորհակալություն եւ հայտնել վստահված դադարեցրած համար եւ անդրադարձել է իր հայկական արմատներին ու ծնողների ու մասնավորապես իր ամուսնու՝ Դենիս Փափազյանի աջակցությանը իր բոլոր նախաձեռնություններին եւ ակադեմիական վարչական գործունեություններին:

Շնորհավորում ենք դոկտ. Փափազյանին եւ մաղթում բեղմնավոր դադարեցրածություն:

Ն. Ծ.

Սարուխանի մասին Գրիգոր Զյոսեյանի մենագրությունը՝ անգլերեն

Դոկտես Զոհրադ-Լիբման հիմնադրամի հովանավորությամբ Ուոթերթաունում հրատարակվել է **Գրիգոր Զյոսեյանի «Հայկական Սինեմա երգիծական ամսագիրը (1925-26)»** վերնագրով երկրագրու ուսումնասիրությունը, նշանավոր երգիծանկարիչ **Ալեքսանդր Սարուխանի** ազխասանների մասին, որի անգլերեն տեքստը թարգմանել է **Վա-**

չէ Ղազարյանը:

Ալեքոնը, որը լույս է ընծայել Կալիֆոռնիայի «Մայրենի հրատարակչատունը», ընդգրկում է ինչդեռ երգիծանկարների արտատրություններ, այնպես էլ դրանց վերլուծական մեկնաբանություններ:

Զյոսեյանը ինքն էլ է երգիծանկարիչ: Նաեւ խմբագիր, արվեստաբան եւ հայկական թերթերի սյունակագիր: Ալեքսանդր Սարուխանը (1898-1977) 20-րդ դարի ամենահայտնի երգիծանկարիչն է, որի զծանկարները տղագրվել են ինչդեռ արաբական («Ախբար էլ Յոն», «Ախր Սաս»), այնպես էլ օսարվելու մամուլի էջերում («Պանչ», «Մանչեսթր Գարդիան», «Լը Բիր», «Մարիան»): Արժանացել է Միջազգային երգիծանկարիչների կոմիտեի «Երգիծանկարչության նախադեմ» շիջողսին: Երգիծանկարչության շիջողսին թաղանթատուն նրա անունով փողոց գոյություն ունի:

Ն. Ծ.

-Ի՞նչ կասե՞ք ՀՀ դատարանական համակարգի 2012-2016 թվականների ռազմավարական ծրագրի եւ 2015 թ. սահմանադրության համակարգային եւ արձանական փոփոխությունների քառանկյունքում իրականացվող բարեփոխումների մասին: **Աս Ձեզ, որո՞ւմ եմ ոլորտում առաջնային լուծում դիտարկող հիմնախնդիրները:**

-Դատարանական համակարգում այսօր առաջին հերթին, անհրաժեշտ է բարեփոխել, հսկել և զարգացնել ինչպես դատական իշխանության առաքելության, դատարանների անկախության հիմնական գործառնությունները, այնպես էլ դատական համակարգի բնականոն գործունեությունը ապահովող կառույցների գործունեության կազմակերպման հիմքերը: Անհրաժեշտ է նաև կատարելագործել եւ հսկել դատավորի կարգավիճակը, կարգադատական դատաստանակության ենթակետի հիմքերը, ընթացակարգի, Բարձրագույն դատական խորհր-

դի իշխանության ինքնակառավարման մարմինների ցածր գործունեության վերաբերյալ հիմնախնդիրները:

-Ինչպիսի՞ կարգավիճակ կունենա ՀՀ վճռաբեկ դատարանը նոր բարեփոխումների համատեքստում: **Արդյո՞ք Վճռաբեկ դատարանի նախադեղային որոշումները բարեփոխվելու են դատարանի լինելը ստորագրած դատարանների համար:**

- ՀՀ Սահմանադրության (2005 թ. փոփոխություններով) 92-րդ հոդվածում ամրագրվել է, որ ՀՀ բարձրագույն դատական ասյանը (բացի սահմանադրական արդարադատության հարցերից) վճռաբեկ դատարանն է, որը կոչված է ապահովելու նաև օրենքի միատեսակ կիրառությունը:

Վճռաբեկ դատարանի սահմանադրարկական առաքելությունից ելնելով գործող ՀՀ դատական օրենսգրքի 15-րդ հոդվածի 4-րդ մասում ամրագրված է. «Որոշակի փաստական հանգամանքներ ունեցող գործով վճռա-

բեկ, ապահովում են արդարադատության կանխատեսելիությունը, իրավական որոշակիությունը, նրա ստանդարտները միասնական, արդյունավետ եւ կանխատեսելի իրավապահ մարմինների ձեւավորմանը, ընդհանրապես օրենսդրության ամրաստությունները, հակասությունները եւ բացերը հարթախարելու հնարավորությունը: Արդյունում դատավարության եւ փրակայան օրենսդրության մոտեցումների կամայական մեկնաբանության հնարավորությունը էականորեն նվազել է: Այն զգալիորեն նրա ստեղծվել է ոչ միայն կոռուպցիոն ռիսկայնությունը չեղարկելու, այլև դատարանների ծանրաբեռնվածությունը նվազեցնելու:

Այսպես՝ 2016 թվականին ՀՀ դատարանները ստացել են մոտավորապես 23000 փրակայան վարույթ: Վճռաբեկության կարգով բողոքարկվել է 1781 դատական ակտ, ինչը կազմում է կայացված ակտերի ընդամենը յոթ տոկոսը:

Քրեական արդարադատության ոլորտում դժվար է գտնել փրակայան

Պատահական չէ, որ փրակայան դատարանի որոշումների յոթ հասարակաց ժողովածուները եւ գիտագործնական մեկնաբանությունները, որոնք լույս են տեսնում ԵԱՀԿ Երեւանյան գրասենյակի աջակցությամբ, դարձել են իրավաբանի «սեղանի գիրք»: Այլ խնդիր է, երբ հանրությունը չի ընդունում այս կամ այն նախադեղային որոշում կամ երբ տեսականորեն, օրինակ՝ նույն իրավական հարցի վերաբերյալ Վճռաբեկ դատարանը արտահայտի իրարամերձ դիրքորոշումներ:

Ինչպես նշեցի, փրակայան դատարանի կայացրած որոշումներում արտահայտած իրավական դիրքորոշումները նման խնդիրներ մինչև օրս չեն առաջացրել: Դրան հետևաբար, դարձնում իրավակիրան Պատասխան:

Անհրաժեշտության դեպքում Վճռաբեկ դատարանը կարող է փոփոխել նախադեղային որոշումները, քանի որ իրավունքի զարգացումը ենթադրում է նաև հետագա զարգացում (ժամանակի ընթացքում կարող են փո-

կան սկսվել): Չուղահեռաբար բարձրաձայնվել, վերլուծվել են դատական համակարգում թույլ սրված սխալներ, փնտրվել՝ արդարացի դատական փոփոխության ապահովման հետ կապված խնդիրներ, որոշամիտ ժամկետում փնտրվել գործեր, ինչպես նաև դատական ակտերի որակի բարձրացման եւ այլ արդարական հարցեր: (Նշված ժամանակահատվածի գործունեության ամփոփումը մեջբերված է «Դատական իշխանություն» գիտագործնական ամսագրի 12/210 համարում):

Նշենք, որ 2016 թվականին ՀՀ առաջին ասյանների ընդհանուր իրավասության դատարաններում ստացվել է 22316 փրակայան վարույթ (4599 փրակայան գործ եւ 17717 միջնորդություն՝ կառված դատական վերահսկողության ոլորտի հետ), որը 1548-ով ավելի է 2015-ի ցուցանիշներից: Չուղահեռաբար՝ 187 անձի վերաբերյալ կայացվել է 160 արդարացման դատական ակտ (արդյունում 140 անձ ձեռք է բերել լրիվ, իսկ 47-ը՝ մասնակի արդար-

Վեց հարց՝ ՀՀ վճռաբեկ դատարանի փրակայան դատարանի, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, լիցենզիայի սերտիֆիկատով սերտիֆիկատ

դի գործունեության, ինչպես նաև դատարանների նախագահների նշանակման հետ կապված հարցերը:

Չնայած օրենսգրքի հայեցակարգի, նախագծի վերաբերյալ Վճռաբեկ դատարանը ճանաչելով դատարաններ ու առաջարկություններ է ներկայացրել ՀՀ արդարադատության նախարարություն, սակայն դատական իշխանության ներկայացուցիչների հետ դրանք դատարանի ձեռք չեն փոխանակվել: Անստիպել է նաև դատարանի իրավաբանների, դատավորի հարուստ փորձ ունեցող անձանց կարծիքը, որը կարևոր է:

Դատական համակարգի 3-րդ փուլի բարեփոխումները, որոնք մի քանի տարածություններով հանդերձ իրականացվել են 2009-2011 թթ. ռազմավարական գործողությունների ծրագրի քառանկյունքում, սակայն հիմնարար լուծում չստանալու դատարանի, ֆաղաբացիների իրավունքների եւ ազատությունների դատական դատարանության արդյունավետությունը չի բարձրացրել: Այդ է դատարանը նաև, որ դատարանների նկատմամբ հանրության վստահությունը լիաժեզ չէ, ինչը մասնագետները առիթ է տալիս:

Այսօր ՀՀ դատական համակարգում առաջնային են եւ լուծումներ են դիտարկում՝

1. դատարանների մասշտաբայնության,
2. արդար դատարանության ապահովման եւ իրավական դատարանության ոչ բավարար արդյունավետ միջոցների,
3. գործերի արդյունավետ վերանայման մեխանիզմների բացակայության (ներկայումս վերափնտրվել են վճռաբեկ վերանայման վարույթները ըստ էության միջանց կրկնում են),
4. անկախ, անկողմնակալ եւ օրենքի առջև հավասար դատական համակարգի ձեւավորման,
5. ինչպես նաև դատական

բեկ դատարանի կամ Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի դատական ակտի հիմնավորումները (այդ թվում նաև օրենքի մեկնաբանությունները) դատարանի եւ դատարանի համար նույնպես փաստական հանգամանքներով գործի փոփոխում ժամանակ, բացառությամբ այն դեպքի, երբ վերջինս ծանրակշիռ փաստերի մասնաճեղքմամբ հիմնավորում է, որ դրանք կիրառելի չեն սկսվել փաստական հանգամանքների նկատմամբ»:

ՀՀ Սահմանադրության (2015 թ. փոփոխություններով) 171-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ Վճռաբեկ դատարանը դատական ակտերն օրենքով սահմանված լիազորությունների քառանկյունքում վերանայելու միջոցով՝ ապահովում է օրենքների եւ այլ նորմատիվ իրավական ակտերի միատեսակ կիրառությունը եւ վերացնում է մարդու իրավունքների եւ ազատությունների հիմնարար խախտումները:

Դժվար չէ նկատել, որ ՀՀ Սահմանադրության 2015 թ. փոփոխություններով Վճռաբեկ դատարանի դերն ու նշանակությունը օրենսդրական ակտերի միատեսակ կիրառության ապահովման եւ արդարադատության իրականացման գործառնությունների առումով էապես մեծացել է: Այսպես, Վճռաբեկ դատարանը կոչված է ապահովելու ոչ միայն օրենքների, այլև այլ իրավական ակտերի միատեսակ կիրառությունը:

Բացի այդ, արդարադատություն իրականացնելիս, Վճռաբեկ դատարանը կոչված է վերացնելու մարդու իրավունքների եւ ազատությունների հիմնարար խախտումները:

Քրեական արդարադատության ոլորտին առնչվող փրակայան դատարանի նախադեղային որոշումները (500-ից ավելի), ներկայումս օժտված լինելով դատարանի կողմից հասկանալի

դատարանի կայացրած երկու որոշում, որոնցում նույն իրավական հարցի վերաբերյալ արտահայտված լինեն հակասական եւ իրարամերձ դիրքորոշումներ:

Արդյունում, վերջին տարիներին կրկնվել են նույնպես փաստական հանգամանքներով փրակայան գործերին ստորագրած դատական ասյանների կողմից հակասական եւ կամայական լուծումներ տալու դեպքերը:

Հասկանալի է նաև, որ փրակայան դատարանի կայուն նախադեղային որոշումների ցուցիկ զգալիորեն կայունացել է ոչ միայն դատական, այլև փնտրողական դատարանի կողմից կանխատեսելի:

Պատահական չէ, որ ՀՀ մոտ փրակայան դատարանության օրենսգրքի նախագծում (հոդված 16-րդ) առաջարկվում է Վճռաբեկ դատարանի որոշումները նույնպես փաստական հանգամանքներով գործի փոփոխում ժամանակ դատարանի դարձնել ոչ միայն ստորագրած դատարանների, այլ նաև փրակայան վարույթի իրականացումը բոլոր մարմինների համար: Դա ձիժոք մոտեցում է, մասնավոր, որ փրակայան վարույթի իրականացումը մարմինները նույնպես դեկլարվում են դատարանի որոշումներով:

փոխվել օրենքները, անհրաժեշտություն առաջանալու դեպքում արտահայտած դիրքորոշումների կիրառելիության հարցերի հսկակետում եւ այլն):

Այնուամենայնիվ, բոլոր դեպքերում, փրակայան դատարանը դատարաններում (ստիպելով է մոտ փրակայան եւ փրակայան դատարանի օրենսգրքի ընդունում) դատարանի մակարդակով ապահովել սահմանադրարկական իր գործառնությունները:

- Ամփոփել է՞ք արդյո՞ք փրակայան դատարանի 2016 թ. գործունեությունը, եթե այո, ապա խնդրում եմ հնարավորինս համառոտ ներկայացրե՞ք արդյունքները:

- Քրեական դատարանի 2016 թ. գործունեության ամփոփումը, ՀՀ վճռաբեկ դատարանի փրակայան դատարանի նախադեղային ժամանակ, անցկացվել է 2016 թվականի դեկտեմբերի 9-ին (փրակայան գործեր փնտրող Հայաստանի բոլոր դատարանների)՝ ծառայողական խորհրդակցության ժամանակ: Ընթացքում ամփոփվել են 2015 թ. եւ 2016 թվականի հունվարի 1-ից դեկտեմբերի 1-ին ընկած ժամանակաշրջանում դատարաններում ստացված եւ փոփոխության առնված փրակայան գործերի եւ միջնորդական վարույթի վերաբերյալ վիճակագրա-

բացվածի կարգավիճակ):

Չարկ են համարում նշել, որ արդարացման դատական ակտերի առումով հետխորհրդային տարածում, Հայաստանի դատական համակարգը գրանցել է դրական միտումներ: Միեւնույն ժամանակ, դեռ է նշել, որ համուն ցուցանիշների անհիմն արդարացումները վստահավոր են եւ հեղինակազրկում են կոնկրետ դատարանի եւ արդարադատության համակարգին:

Չարկվել են, որ վճռաբեկ դատարանի փրակայան դատարանի 2016 թվականին ստացվել է 1781 բողոք, որը 18 %-ով (կամ 1455 հատված) ավելի է 2015 թվականի ցուցանիշից: Նշված բողոքներից վարույթ է ընդունվել 72-ը (4%), վերադարձվել է՝ 366-ը (կամ 20.6%-ը), առանց փոփոխության թողնվել է 187-ը (8.8%-ը): Նույն թվականին մերժվել է վարույթի ընդունման համար ներկայացված 922 (51.8%) վճռաբեկ բողոք, իսկ 13 (կամ 0.7%) բողոք էլ՝ մերժվել վերանայման վարույթի հարուցման համար:

Ամփոփումը վկայում է, որ բերված վճռաբեկ բողոքների կեսը ներկայացրել են դատարանները, մյուս կեսը՝ դատարաններն ու դիմողները:

Ուսումնասիրություններից դուրս գել է, որ վարույթ ընդունված վճռաբեկ բողոքների թիվը 2017 թվականի հունվարից ադրի ընկած ժամանակահատվածում ավելացել է օրոջ 50-ով:

Այսօր դժվար է գտնել որևէ վերափնտրվել կամ վճռաբեկ բողոք, ինչպես նաև դատական ակտ, որոնք հիմնավորված չլինեն դատարանի այս կամ այն իրավական դիրքորոշման վրա: Հասկանալի է, որ նախադեղային բնույթի որոշումները դարձել են նաև ուսանողների, մագիստրանտների, ասպիրանտների, գիտական եւ այլ կազմակերպությունների փնտրվման առարկա: ➡

ՍՈՒՐԵՆ Թ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Դիմորդների թվաքանակի նվազումն ու բուհական կրթության այլ խնդիրների մասին

դպր, երկարամյա դասախոս

Իսկապես մտահոգիչ է վերջին տարիների բուհական կրթության վիճակը...

Ենթադրյալ: Նախ՝ երեխան հեծազա ամբողջ կյանքի ընթացքում դառնում է երկվորյան գերի...

ույթները, որոնք կային այդ օրերում, անմտություն կլինի: Սակայն այդ ամենով համոզված, որ...

Պետական բուհերի ղեկավարներն արդեն երկու-երեք տարի է որդեգրել են կրթականների գործելառժը...

ղերն անցեղորեն կրճատվում են: Սա էլ հնարավորություն է ընձեռում ռեկտոր-գործառուներին...

Մյուս կողմից էլ, որ մեր ժողովուրդը դարձրել է անհամար անկաշտեր, որոնք վերաբերվել կիրք ու գրագեց մարդուն...

Հաճախ խոսում ենք անցյալի մասին: Հասկալից է երիտասարդ սերնդի որոշ ներկայացուցիչներ...

Հասկանում են, տարրուկապես ու անտառ թեմա է, սակայն սրանք հարցեր են, որոնք ծառայել են բուհերին...

Վաճառվում է մաքուր օդ

Հարավային Կորեայում սկսել են մաքուր օդ վաճառել: Հասուն այդ մոլորակով երկրում...

Մերժ Սարգսյան. «Եթե հեռ լինեք...»

Հինգուկաթի օրը կայացած կառավարության նիստին մասնակցել է ՀՀ նախագահ Մերժ Սարգսյանը...

Վեց հարց՝ ՀՀ վճարելի դասարանի...

Չկա նյութական եւ դասավարական իրավունքի հիմնահարցերին նվիրված որեւէ գիտազործական վերլուծություն...

դյունքում մեծանում է դասական սխալների հավանականությունը, ընկնում արդարադատության ուրակը...

Նախագծի հսկայածավալ աշխատանքի արդյունքում ներառվել են բազմաթիվ նորարարություններ...

Վերջինս արձանագրեց, որ հասարակական կրթության հարցերը պետք է դրսևորվեն որպես հասարակական կրթության հարցեր...

ԳԱՅԱՆԵ ԱՌԱՔԵԼՅԱԼ

Վերանայիս

Մեկ տարի անց էլ՝ հայերը վատիկանում

«Գերմանիայի հայ ակադեմիականների միության» երեք անդամներ նախորդ շաբաթ, հունիսի 21-ին, հյուրընկալվեցին Հռոմի Պապ Ֆրանցիսկոսի կողմից: Միության նախագահ Ազատ Օրդուխանյանը, մեկնությանը հարցերի դասասխանաձև, նկարչուհի Մարիեսա Արմենյան և գիտական հարցերի դասասխանաձև Օֆելյա Սարգսյանը: Այդ հիմնական շաբաթը երեք և հանդիսացել նկարչուհու կնքվել: Նա շուրջ երկու տարի է, ինչ մտադիր է եղել դառնալ նկարչուհի: Եվ հասկանալի է, որ

Պապի Հայաստան այցելությունն ավելի է նրան հաստատական դարձրել այս հարցում: Յուրաքանչյուր կնքվել 1,5 մ բառակուսի է:

«Լրացավ Պապի Հայաստան այցելության մեկ տարին: Մենք այնպես կազմակերպեցինք այցը, որ համընկնի: Իհարկե, ընդունելության համար բանակցությունները ամիսներ տևեցին: Այս հարցում ի միջնորդությամբ մեզ օգնեց գերմանացի դասախոս, ցեղասպանագետ Միխայել Չեյզեմանը, ով առաջին գիրքն է գրել՝ Վատիկանի արխիվները հայոց ցեղասպանության մասին»,- մեզ հետ զրույցում մեզ Ազատ Օրդուխանյանը:

Վերջինիս գնահատմամբ հանդիպումը Պապի հետ հայկական սփյուռքի և Վատիկանի հարաբերությունների թարմացումն ու ջերմացումն էր: Եվ կարևոր էր նրանով, որ հաջողությամբ ի կատար ածվեց: Զուգակցիս հարողմամբ, այցի առաջին նպատակն էր՝ մեծացնել կապերը հայկական սփյուռքի և աշխարհում դեռևս ազդեցիկ Վատիկանի հետ, նաև հաղթել Պապին, ով իր ներդրումն ունի Հայոց ցեղասպանության ճանաչման գործում, ասել շնորհակալություն, որ մեր դաշի դասախոսն է: Մյուս շաբաթաթիվը այն է եղել, որ իրենք ցանկացել են, որ հայի ու հայկականության խորհրդանիշ Արարաթը անդաման կախվել Վատիկանում:

Նկարչուհու կնքված Ֆրանցիսկոս Պապը դասկերպված է Արարաթի ֆոնին, օրհնող կամ կարծես զուգացող ձեռքով: Մյուս կողմից սոխակ աղավախն է դադել՝ որդես խաղաղության կոչ:

«Հայ ակադեմիականների միության» անդամները Վատիկանի միջազգային գրադարանին են նվիրել միության անդամների կողմից հրատարակված մի շարք գրքեր: Այնուհետև հյուրընկալվել են Վատիկանի ռադիոյի հայկական բաժնում՝ Ռոբերտ Աթաբեկյանի մոտ: Այցելության մասին հարողումը հայերենից բացի եթեր կիեռաձակվի նաև մի քանի լեզուներով: Ի դեպ, գերմանական մամուլը նույնպես կարեւորելով այցը՝ ուշադրության արժանացրեց այն:

Ռուսաստանի արագործնախարար Սերգեյ Լավրովը օրեր հանդես եկավ կարևոր հայտարարություններով: Դրանցից առաջինն արվեց Ֆրանսիայի արագործնախարար Ժան-Իվ Դիհանի Մոսկվա կատարած այցելության ժամանակ: Լավրովի խոսքերը ուշադրություն գրավեցին Սիրիայում ռազմական գործողությունների առնչությամբ նրա արտահայտած անչափ անկեղծ մտքի դասախոսով: «Այնտեղ իսկապես խիստ նեղված է թե՛ օդում և թե՛ ցամաքում: Այնտեղ շատ են մարտական գործողությունների մասնակիցները. դրանք թե՛ Սիրիայի զինված ուժերն են, և թե՛ այսպես կոչված կառավարման ուժերը, այդ թվում իրանցիների աջակցությունը վայելող «Հզոր լայն»»: Այնտեղ կան նաև զինված ընդդիմություն, ինչպես նաև ահաբեկիչներ: Այնտեղ կան թուրք զինվորականներ, կան նաև Արեւմուտքի և արաբաշարժի մի ամբողջ շարք երկրների հասույ ջուկասներ: Կան նաև ՌԴ օդափե-

կան արտահոսի կազմակերպումից հետո, որը վերաբերում էր Սիրիայում լարվածության մեղմացման գոտիների շուրջ ՌԴ նախագահի հասույ ներկայացուցիչ Ալեքսանդր Լավրենտևի հետ կայացած բանակցություններին: Թուրքիայի հասույ ներկայացուցիչ Իբրահիմ Զալիմը հանդես եկավ հայտարարությամբ, որը մեջբերեց Ռիա գործակալությունը: Մտակվում է մեխանիզմ, որի շրջանակներում հնարավոր է, որ Իդիլը նահանգում լինեն մեր և Ռուսաստանի զինվորականները, Դամասկոսի շրջակայքում՝ Ռուսաստանից և Իրանից, հարավում՝ Դերաայի շրջանում, հորդանանից և ամերիկացի զինվորականները: Ըստ որում Լավրովը մանրամասնեց, որ Սիրիայում լարվածության մեղմացման գոտիներ ստեղծելու Ռուսաստանի, Թուրքիայի և Իրանի նախաձեռնությունը երկու շաբաթ հետ կհամարվի Ասսամայում: Բայց թուրքերը էլ ավելի հեռուն գնացին:

նդվող մարտեր ունեն երկրորդական նշանակություն և առանձնադեպ չեն ազդում սիրիական դաշտագծի ընթացքի վրա:

Մեկ ուրիշ հարց է առաջացնում Իրանի ներկայությունը: Ավելի վաղ Իսրայելը արդեն մտադրություն էր արտահայտել սիրիա-իսրայելական սահմանի մոտակայքում հարավային Գոնայի շրջանում իրանցի դիտորդների հնարավոր ներկայության կադակցությունը: Նաև արաբական է այն կարծիքը, ըստ որի ամերիկացիները փորձում են չեզոքացնել Թեհրան-Բաղդադ-Դամասկոս-«Հզոր լայն» առանցքը, ինչը ԱՄՆ-ին հնարավորություն կտա վերահսկողության սակ առնելու սիրիա-իսրայելական սահմանը:

Վերջին հաշվով կարող ենք ասել հետևյալը. Սիրիայում լարվածության մեղմացման գոտիների ստեղծման նախագիծը էլ ավելի է համախմբում Ռուսաստանին, Թուրքիային և Իրանին, որոնք ներկայումս այնուամենայնիվ հան-

Սիրիայում ԱՄՆ ներկայությունը կարող է օրինականացվել

Անկասկած օգնում է Մոսկվային

գերական ուժերի և ԱՄՆ-ի գլխավորած կոալիցիայի ռազմաօդանավեր»,- ասաց Լավրովը:

Պարտադիր չէ ռազմական փորձագետ լինել, որդեսի հասկանալով, որ «Իսլամական դեմոկրատիայի» դեմ դաշինք կարգախոսը չի բացառում Սիրիայում բնույթով և ուղղվածությամբ արբեր հակամարտությունների գոյությունը, և դա արաբաշարժում ստեղծում է լարվածության հավելյալ առանձնահատուկ շարքեր: Այնուհետև ռուսաստանցի նախարարն ասաց, որ եթե հաջողվի իրականացնել Սիրիայում լարվածության մեղմացմանն ուղղված նախաձեռնությունը, ապա Սիրիայի ճգնաժամի ամբողջ ընթացքում առաջին անգամ կհաջողվի երկուստեք սարանջատել ընդդիմությանը և ահաբեկիչներին: Ընդամենը նա հասկանալի ընդգծեց Ռուսաստանի, Թուրքիայի և Իրանի գործարած ջանքերը: Նրանց նպատակը կարավարության և զինված ընդդիմության միջև ռազմական գործողությունների լիակատար դադարեցումն է:

Սիրիայում լարվածության մեղմացման գոտիների ստեղծման նախագծի իրականացումը կապված է որոշակի խնդիրների հետ: Սերգեյ Լավրովը դրանք ուրվագծեց արդեն Լիբանանի Առաջադիմական-սոցիալիստական կուսակցության առաջնորդ Ուալիդ Ջուեյրիի հետ հանդիպման ժամանակ: Լավրովի խոսքերով՝ Սիրիայի հակամարտության գլխավոր արտաքին խաղացողները հավանություն են տալիս այդ երկուստեք լարվածության մեղմացման գոտիներ ստեղծելու գաղափարին, սակայն՝ դարձյալ այն դայանով, որ նման աջակցության շարունակման դեպքում կառավարական ուժերի և զինված ընդդիմության միջև ռազմական գործողությունների դադարեցումը հնարավոր լինի ամբողջով: Ծիծեռ է, Լավրովը չնեց, թե Ռուսաստանից, Թուրքիայից և Իրանից բացի ինքն ուն է համարում Սիրիայի հակամարտության գլխավոր արտաքին խաղացողներ:

Որոշ դարձություն ի հայտ եկավ Թուրքիայի կողմից սեղեկավա-

Ջալիմի մվկայակցելով՝ թուրքական լրատվամիջոցները հարողդեցին, որ «գոյություն ունի Ռուսաստանի առաջարկություն, ըստ որի Սիրիա դեմ է ուղարկվեն նաև դազախ և դրոզ զինծառայողներ»: Դա որոշ շրջանում առաջացրեց ռուսաստանցի ֆալսափական գործիչների շրջանում: Այսպես, Դաշնության խորհրդի արտաքին գործերի հանձնաժողովի փոխնախագահ Ֆրանց Կլինցեվիչը «Эхо Москвы» ռադիոկայանին սկսեց հարցազրույցում հայտարարեց, որ նախ և առաջ, Սիրիայի արաբաշարժում ռուսական զորքերի համարման անհրաժեշտություն գոյություն չունի: Երկրորդ, մեկնաբանելով Ղազախստանից և Ղրղզստանից այնտեղ զինծառայողներ ուղարկելու հնարավորությունը, չբացառեց, որ նման հարցերը կարող էին ֆնարկված լինել ՀԱՊԿ շրջանակներում, սակայն Ռուսաստանը չի կարող միջամտել այդպիսի հարցերին: Միևնույն ժամանակ առկա է ՌԴ Պետդոմայի դաշնակցության հանձնաժողովի ղեկավար Վլադիմիր Շամանովի այն հայտարարությունը, ըստ որի Ռուսաստանը բանակցություններ է վարում Ղազախստանի և Ղրղզստանի ղեկավարների հետ:

Մերձավոր Արևելքի և Կովկասի հարցերի գծով փորձագետ Սուսնիսլավ Տարաուովը «Ռեզոնանս» գործակալության կայքում նշում է, որ Սիրիայում Ջալիմի ուղղված լարվածության մեղմացման գոտիների ֆառեզը ամբողջությամբ համընկնում է ՌԴ դաշնակցության նախարարության ներկայացրած ֆառեզին, բայց առանց ներքին Ռուսաստանի, Թուրքիայի, Իրանի կամ Սիրիայի հակամարտության մեջ ներառված այլ երկրների անունները: Դա դադարեցում է հասույ վերլուծություն: Չէ որ, ըստ թուրքական արբերակի, Սիրիայի հարավային սահմանամերձ՝ Դերաայի շրջանում կարող են հայտնվել ամերիկացիներ և հորդանանցիներ: Բայց սա արտաքին է թվում, քան որ ռուսաստանցի բազմաթիվ ռազմական փորձագետներ և մեկնաբաններ ընդգծում են, որ Դերաայի շրջանում

դեռ են գալիս որդես որոշումների ընդունման գլխավոր կենտրոն: Մասնավորապես ուրվագծվում է Թուրքիայի հետ միասին Ռուսաստանի ներկայությունը Իդիլը նահանգում, որն անմիջականորեն հարում է Թուրքիայի սահմանին: Հնարավոր է, որ համանման ինչ-որ բան տեղի ունենա նաև Դեյր-էզ-Չորում: Սիրիայում իրենց ներկայության օրինականացումն են ստանում ԱՄՆ-ն և Հորդանանը, Ասսամայի գործընթացից առայժմ դուրս են մնում Պարսից ծոցի միադեսությունները:

Դեռ շատ անելիքներ կան: Ինչպես ընդգծեց Լավրովը, Սիրիայի հարցով Ասսամայում հուլիսի 4-5-ը նախատեսված բանակցությունների հերթական փուլում դեմ է «համաձայնեցված լարվածության մեղմացման գոտիների երկայնքով ստեղծվելիք ռեժիմի ադախովման դրսերումների կոնկրետ դադարեցումները»: Ասսամայի բանակցություններում ՌԴ դաշնակցության ղեկավար, ՌԴ նախագահի հասույ ներկայացուցիչ Լավրենտևը հայտարարել է, որ Մոսկվան դադարեց է իր դիտորդներին գործողել լարվածության մեղմացման գոտիներ: Նրա խոսքերով՝ հնարավոր է նաև այլ երկրների մասնակցություն, բայց ընդհանուր համաձայնության հիման վրա:

Իր հերթին Իրանի արագործնախարարության դաշնակցական ներկայացուցիչ Բահրամ Ջաեսմին նույնպես հաստատել է, որ Իրանը դադարեց է իր դիտորդներին Սիրիա գործողել համադասասխան համաձայնության ձեռքբերման դեպքում: Ըստ երևույթին, Սիրիայի հակամարտության մեջ ներառված բոլոր կողմերը սկսում են փոխել այդ երկուստեք ռազմաշարժի հայեցակարգը: Գլխավոր իրադարձությունները դեռ առջեւում են: Շուտով ի հայտ կգա այն հարցը, թե ով է վերահսկելու Սիրիայում ներկայումս «Իսլամական դեմոկրատիայի» ենթակա արաբները, երբ ջիհադիստները դուրս մղվեն այնտեղից: Հարեւան Իրաֆի օրինակը ցույց է տալիս, որ համաձայնության հասնելը հեշտ չի լինելու:

Պ. Բ.

Դոնալդ Թրամփի վարչակազմը փորձում է Եվրոմիությանը համոզել հրաժարվելու «Յյուսիսային հոսք 2» նախագծից՝ միաժամանակ ջանքեր գործադրելով Եվրոմիայում սեփական գազի վաճառքն ավելացնելու նպատակով:

ԱՄՆ-ի աշխարհաբարձարական դիրքորոշումը միանգամայն հասկանալի է եւ կայանում է նրանում, որ Ռուսաստանը դուրս մղվի Եվրոմիայի գազային շուկաներից: Առկա է նաեւ առեւտրային շահի գործոնը, քանի որ ամերիկացիները փորձում են Եվրոմիայում վաճառել իրենց հեղուկ բնական գազը, եւ այս դեմոկրատիկ շուկայում «Գազորոն»-ը դարձադառնալու դառնում է մրցակից:

Ի տարբերություն Փարիզի Կլիմայական համաձայնագրից դուրս գալու Թրամփի որոշման, որով նա խախտեց Օբամայի վարչակազմի դաշնային պայմանագրերը, գազամուղների հարցում նոր վարչակազմը հետեւում է իր դեմոկրատիկ նախորդի կեցվածքին:

ԱՄՆ-ի ճնշումը գործադրվեց նույնիսկ այն ժամանակ, երբ ԵՄ երկրները փորձում էին լուծել այն հարցը, թե Բրյուսելը լիք է արդյո՞ք Ռուսաստանի հետ բանակցություններ սկսի խողովակաշարերի վերաբերյալ: Տվյալ հարցն այնքան վիճելի է, որ կարող է բնարկման թեմա դառնալ ԵՄ ղեկավարների առաջիկա գազաթափուկում:

ԱՄՆ-ը ընդդեմ «Յյուսիսային հոսք 2»-ի հսկայաշաղկապի պատժամիջոցները որպես սեփական կենտրոնիկ ռեսուրսների առաջնորդումն միջոց

Ամերիկացիների ճնշման հերթական դրսևորումը դարձավ Սենատի այն որոշումը, որով առաջարկվում է նոր դաշնամիջոցներ ձեռնարկել ռուսական էներգետիկայի արտահանման նախագծերը դադարեցնելու ընկերությունների դեմ: Այդ հայրը հարուցեց Գերմանիայի եւ Ավստրիայի բուռն հակադեմոստրացիան: Ինչպես նաև ընդդեմ է Politico ամերիկյան հրատարակությունը, Գերմանիան եւ Ավստրիան մեծապես օժանդակում են 9,5 մլրդ արժողությամբ ռուսական նոր գազամուղի կառուցմանը:

Գազամուղի գործարկումը նախատեսվում է մինչև 2019 թվականի վերջը: Ռուսները արդեն բանակցություններ են սկսել չինական բանկերի հետ, քանզի մտավախություն ունեն, որ ԱՄՆ-ի նոր դաշնամիջոցները կարող են սահմանափակել նոր նախագծի ֆինանսավորումը արեւմտյան գործընկերների կողմից, որոնք «Գազորոն» հետ միավորում են ջանքերը խողովակաշարի կառուցման համար: Ընթացիկ արված գարնանը «Գազորոն» համաձայնության եկավ Engie, OMV, Royal Dutch Shell, Uniper եւ Wintershall ընկերությունների հետ առ այն, որ դրանք ընդհանուր առմամբ հավասար բաժնեմասերով 4,75 մլրդ եվրո երկարաժամկետ վարկ կհասկացնեն խողովակաշարի կառուցման համար:

Խողովակաշարը Ռուսաստանից հավելյալ 55 մլրդ խմ գազ կհասցնի անմիջականորեն Գերմանիա՝ կրկնապատկելով արդեն գործող «Յյուսիսային հոսք 1» գազամուղի թողումակությունը:

Թեև խողովակաշարի կառուցման ընդհանուրը փչ հավանական է, Եվրոհանձնաժողովը Արեւելյան Եվրոմիայի եւ Մերձբալթիկայի երկրները դեմ են դրա շինարարությանը՝ վախենալով, որ դա կուժեղացնի Մոսկվայի ազդեցությունը տարածաշրջանի գազային շուկայում եւ ի չի կործանի ռուսական գազի այլընտրանք փնտրելու ԵՄ ջանքերը: «Յյուսիսային հոսք 2»-ը ենթադրում է, որ Եվրոմիա առավել ռուսական գազի 80 տոկոսը անմիջականորեն կհասցնի Գերմանիա:

«Եվրոմիան դեմ է մտածի իր էներգետիկ ռեսուրսների հաշվեկշիռային մասին եւ ընդունի իր կախվածությունը Ռուսաստանից», հայտարարել է ԱՄՆ դեսֆարսուլար Ռեյս Թիլերսոնը:

Եվրոհանձնաժողովի ներկայացուցիչը իր տարածած հայտարարության մեջ նշել է, որ այսուհետեւ ծանուցեթեւ կարվեն բոլոր մեկնաբանությունները «նախքան Գազորոնի առաջարկությունների ընդունման վերաբերյալ որոշման կայացումը»:

Մինչ Դոնալդ Թրամփի վարչակազմը ջերմ հարաբերություններ է դադարեցնում արեւմտաեվրոպական ռուս երկրների, «Յյուսիսային հոսք 2»-ը բոյկոտելու նրա կոչերը արձագանք են գտնում Կենտրոնական Եվրոմիայի երկրներում, որոնք մտահոգ են Ռուսաստանի վերածնունդի դաշնառով: Յուրիսի կետերին Լեհաստանի իշխանությունները տնեցին ամերիկյան հեղուկ բնական գազի առաջին մատակարարումը իրենց երկրին:

Լեհաստանի վարչապետ **Բեատա Շիլդն** հայտարարեց, որ «հեղուկ գազի մատակարարման դրվազը տեղ կգտնի լեհական դորոցների դասազրեում»: «Ամերիկացիների դիվանագիտական հարվածը Կենտրոնական եւ Արեւելյան Եվրոմիայի երկրներին հիմք է սալիս հուսալու, որ Բեռլինը դեռ զգում է իրենց կարի-

քը», նշում է Ֆազայի ռազմավարական հետազոտությունների կենտրոնի վերլուծաբան **Սիգբերտ դե Յոնգը**:

«Ռեզոնանս» գործակալությունը հաղորդում է, որ ամերիկյան հեղուկ բնական գազը առավել է Պորտուգալիա, Իտալիա, Մալթա, Իսպիա, Նիդերլանդներ, ինչպես նաև Լեհաստան, եւ ԱՄՆ դեսֆարսուլարների էներգետիկ հարցերի գծով դեսպանորդ **Ուորլիք** ասում է, թե եվրոպական երկրները մատակարարման երկարացման հայտ են ավելացնում: Նրա խոսքերով՝ վերջերս իր կատարած շրջապայության ժամանակ այդ հարցը բնարկվել է ԵՄ մի շարք դաշնայինների հետ:

«ԱՄՆ-ը կարող է գերիշխող էներգետիկ ուժ դառնալ աշխարհում՝ օգտագործելով թերթաբարային գազի սեփական դաշնառերը, որոնցից սկսի հեղուկ բնական գազի առաջնորդը արտահանմանը», արդիվ վերջերին հայտարարեց ԱՄՆ էլեկտրաէներգետիկայի նախարար **Ռիկ Փերրին**:

Ըստ Politico հրատարակության, «Յյուսիսային հոսք 2»-ի դեմ ուղղված ամերիկյան ջանքերը հակառակադեմ են, եւ այս կառավարությանը կոալիցիայի ստեղծումը նրան հակամարտության մեջ են դնում Բեռլինի եւ Վիեննայի հետ, որոնք խողովակաշարը դաշնառացնում են ավելի շուտ որոշեալ առեւտրային ձեռնարկում, քան որոշեալ աշխարհաբարձարական ստրատեգիա: Ուորլիքի խոսքերով, ինքը Եվրոմիայի երկրներին կոչ է արել ծանուցեթեւ անել բոլոր թեւ եւ դեմ կողմերը՝ նպատակ ունենալով գիտակցել սեփական շահերը Եվրոհանձնաժողով-Ռուսաստան հարաբերություններում: Նա Եվրոմիայից նաեւ ասել է, թե ինչպես լիք է կիրառվել ԵՄ սկզբունքները սկսյալ նախագծի նկատմամբ:

Սակայն Գերմանիայի կանցլեր **Անգելա Մերկելը**, որը հրատարակայնորեն փչ է խոսում նախագծի մասին, օրես մերժեց խողովակաշարի վերաբերող ԵՄ-Ռուսաստան հավելյալ բանակցությունների գաղափարը:

Գերմանիան եւ Ավստրիան նաեւ դաշնառացիներն ԱՄՆ Սենատի առաջարկած հակառուսական նոր դաշնամիջոցները, որոնք ստանում են նախագծին մասնակցող եվրոպական ընկերություններին: Երկու երկրները ԱՄՆ-ին մեղադրեցին Եվրոմիային հեղուկ բնական գազ վաճառելու նպատակով սեփական սնտեսական շահերը փողափակմանը մեջ:

Գերմանիայի արտոնարտաբար **Չիպոս** **Գաբրիելը** եւ Ավստրիայի կանցլեր **Ջրիսիան Կերնը** հայտարարեցին, որ Սենատի օրինագծի նպատակն է առաջին հերթին աշխատանքներ ապահովել ԱՄՆ-ի նավթագազային ոլորտում՝ ավելացնելով, որ Եվրոմիայի էներգամատակարարումը ոչ թե ԱՄՆ-ի, այլ եվրոպացիների խնդիրն է: **Պ. Բ.**

ՌՈՒՔԵՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

Մոսկվա

Պուտինը՝ ջահել, բայց հասուն հետևորդի որոնումներում

Վլեխեյ Դյումին

Լրագրողների ու հասարակայնության տարբեր խավերի ներկայացուցիչների հետ Վլադիմիր Պուտինի վերջին՝ թվով 15-րդ հրատարակյալի ուղիղ հեռուստահանդիպումից հետո հակադրեալ ռուսաստանյան լրատվամիջոցներում լայն ֆնարկման առարկա դարձավ երկրի ղեկավարի հետնորդի հարցը: Տարբեր աղբյուրով Պուտինը հայտարարել է, որ չի բացառում իր մասնակցությունը առաջիկա նախագահական ընտրություններին: Իսկ երբ նրան անմիջականորեն հարցնում են, այդ թվում նաեւ վերոնշյալ միջոցառման ժամանակ, հավանական «գահաժառանգի» մասին, նա կոնկրետ անուններ չի սալիս, հաճախ է ասում, որ կուզենար ի դեմս իր հետնորդի տեսնել «ջահել, բայց հասուն» անձնավորության: Չեսաբրական է, որ փորձագետները հավանական թեկնածուների մեջ չեն սալիս վարչապետ Դմիտրի Մեդվեդևի անունը: Ավելին, փողափակման գետներին մեկը նույնիսկ գաղտնի էր վերածել այս դարազան, նշելով, որ հավակնորդը լիք է ունենա Սերգեյ Լավրովին բնորոշ որոշ հակադիմադրեալ չունենա ռուս հակադիմադրեալներ, որոնք բնորոշ են Դմիտրի Մեդվեդևին:

Եթե Չայաստանում ծուլորեն երազում են իշխանափոխության մասին, ապա չի կարելի ասել, թե ռուսաստանյալ ժողովուրդը տեսնում է գահին տեսնելու նոր լիդեր: Բնավ: Ի տարբերություն Չայաստանի, Պուտինը վայելում է իր ժողովրդի վստահությունը: Որոշեալ ղեկավար նա հաստատել է իր գործունեության արդյունավետությունը՝ ելլելիս ֆայլաված ու կործանվող երկիրը դարձնելով վերածնվող գերերության:

Մտածում է Պուտինը հետնորդի մասին: Անուշտ, եթե նույնիսկ, ինչպես ասվեց, աչի առաջ ունի նախագահական եւ մի ժամկետ: Փորձագետները, ոչ Պուտինը, թեկնածուների շարքում տեսնում են Պեստովայի նախագահ Վլադիսլավ Վոլոդինին, դաշնառության նախարար Սերգեյ Շոյգուին, Մոսկվայի փողափակեալ Սերգեյ Սոբյալինին, առաջին փողափակեալ Դմիտրի Ռոզդոլինին, արտոնարտաբար Սերգեյ Լավրովին եւ այլոց: Սակայն Պուտինը Պուտին չէր լինի, եթե ավելի հեռաւտե չգտնվե: Եվ այս իմաստով ռուսաց գահի «ամենակողմնակալ» հավակնորդներից մեկը դառնում է Տոլկայի նորընծա նախագահ Ռեյս Թիլերսոնը, ինչպես նաև ԵՄ փողափակեալ փողափակեալներ ու աշխարհային հրավիրում «լայն հասարակայնությանը» նվազ հայտնի այս անձնավորության վրա:

Այս տարվա փետրվարի սկզբին Պուտինը ՌԴ դաշնառության նախարարի տեղակալ գետերալ-մայոր Վլեխեյ Դյումինին նշանակեց Տու-

լայի նախագահի ժամանակավոր դաշնառական: Մինչ այդ այս մարդու անունը բացառապես կաղված է եղել ռուսաստանյան հասուն ծառայությունների ու բանակի հետ: Պուտինը նրան մոտիկից գիտե, քանզի Դյումինը եղել է նախագահի անվտանգության ծառայության, դաշնառության դաշնային ծառայության երեւելի ղեմերից մեկը, գլխավորել է մի շարք գաղտնի ուժային կառույցներ: Որոշեալ բանակի գլխավոր հետախուզական վարչության հասուն գործողությունների ուժերի հրամանատար առանցքային դեր է խաղացել Դիմի վերամիավորման գործում («հարգալից անձ» է): Պուտինը նրան էր վստահել գահընկեց արված Վիկտոր Յանկովիչի փրկման գործողությունը: Ռուսաստանի դաշնության հետո է, գերկրթած անձնավորություն, փողափակման գիտության թեկնածու:

Ուշագրություն հրավիրեմք նաեւ հետեւյալ դաշնային վրա: Ռուս նախագահի ղեկավարող, Ռուսաստանի փողափակման վերնախավում գերիշխում է երկու ուղղություն՝ դեմախանային եւ լիբերալ (իրեւանաւտնական): Եթե առաջինները գործում են ի շահ ռուսական դեմախանային ամրապնդման ու հզորացման, ապա երկրորդների նպատակն է Ռուսական աշխարհի հնարավորինս թուլացումը:

Չարց է առաջանում ինչո՞ր Պուտինը դաշնառության փողափակման շահախախտումները երաշխավորեց ընդամենը նախագահի դաշնային հասուն, թեւ Տոլկայ միտ էլ հայտնի է եղել իր եզակի ռազմական արդյունաբերությամբ: Բանն այն է, որ Դյումինը միտապես աշխատելով գաղտնի ծառայություններում, երբեք չի զբաղվել փողափակմանությամբ: Նախագահի դաշնային անունը նրան հնարավորություն կտա փորձ ձեռք բերելու նաեւ գործնական փողափակմանությամբ, սնտեսության աստարեզում: Եթե ռուս ժամանականց Դյումինը հայտնի որեւէ դաշնային մակարդակի դաշնային, ասում են փողափակեալները, ապա Պուտինի հետնորդ դառնալու վարկածը նոր լիք կտանա: Չեսաբրական է, որ նույնիսկ սոցալադեմոկրատները բացառում են Դյումինին հեղինակաբարկող որեւէ լրատվություն:

Լիբերալները մտավախություն են հայտնում, որ եթե Շոյգուի, Դյումինի նման մարդիկ հայտնվեն երկրի բարձրագույն դաշնային, ապա դա կնշանակի, որ դաշնային կայուն խիստ կմեծանա զինվորականների դերը, կտուժի «դեմոկրատիան», նոր թափ կտանան Ռուսաստանը ոսփ կանգնեցնելու, ազգային շահերն արմատապես դաշնային ջանքերը:

Ոչ ոք չի կարող ասել, թե երբեւէ Դյումինը կդառնա՞ Ռուսաստանի առաջին դեմոկրատ: Սակայն կարելի է վստահորեն ասել, որ Վլադիմիր Վլադիմիրովիչ Պուտինը իրոք փնտրում է արժանավոր հետնորդի: Տվյալ դեմոկրատիկ հոլանդությունը ջահել է, հասուն, կրթված, կոփված, վստահելի՝ նվիրված ռուսական դեմոկրատիկ ու ռուս ժողովրդի շահերին:

Ցավալի է, որ Սերժ Սարգսյանը Պուտինի դեմ չի դիմում հրատարակյալի ուղիղ հեռուստահանդիպումների հայ հասարակության ներկայացուցիչների հետ: Չակառակ դեմոկրատներն են եւ կարելի էր հարցնել, թե ունի՞ նա հայոց գահի հավակնորդի իր թեկնածուն:

4G+ (LTE Advanced) ցանցը հասանելի կդառնա բնակչության 80-90%-ին

Շարժական հեռախոսակառուցման ծածկույթի եւ ցանցի թողունակության առումով առաջատար ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ը բարձրացրել է իրականացնել ցանցի ընդլայնման եւ արդիականացման աշխատանքները: Այդ աշխատանքների նպատակը երեսնամյա եւ մարտնչական սլայմերի փոխանցման ավելի բարձր արագություններ եւ ձայնային ծառայությունների ավելի բարձր որակ ապահովելն է՝ հաշվառելով նաեւ վերը նշված ծառայությունների սկազման ծավալների հաստատումը: Ցանցի վերազինումը թույլ կտա բարձրագույն արագության 4G+ ցանցը (LTE Advanced) հասանելի դարձնել բնակչության 80-90%-ին: Վերջինս կհամարվի արդիականացման նոր փուլի մեկնարկով, որի արդյունքում կունենանք շարժական հեռախոսակառուցման նոր ցանց՝ լայնալայն սպասարկելու ձայնային եւ սլայմերի փոխանցման ծառայությունների առավել մեծ ծավալներ, ինչպես նաեւ՝ ռադիոլայններով ամենամոտարարական լուծումները: ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ում սեփականացված հեռախոսակառուցման արդիականացումն իրականացվում է 3-4 արժի մեկ լայնալայնային սպասարկումով: Մենք ունենք անհրաժեշտ վճարակառուցումը, կարողություններն ու ամուր քիմը՝ սեփականական եւ ՏՀՏ համակարգերը որակապես էլ ավելի բարձր աստիճանի հասցնելու համար», - ասել է ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ի գլխավոր սնտերն Ռալֆ Յիրիկյանը:

նախադրումներին: Ըստ ռազմավարության՝ նախատեսվում է, որ 2020թ. 4G+ սեփականացված լայնալայնային կառուցման բնակչության 80-90%-ին:

Արդիականացման արդյունքում ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ի ցանցը լիովին դառնալից կլինի հեռախոսակառուցման ոլորտի վերջին զարգացումներին:

«Տեխնոլոգիաների զարգացման համաձայնարարումը միտումնաբերականորեն հաշվառելով ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ը դարձրեք արդիականացումն է շարժական ցանցի համալիր արդիականացման, ներառյալ՝ ենթակառուցվածքի վերափոխման լայնածավալ աշխատանքներ: 2018թ. մեր ընկերության համար կնշանակվի արդիականացման նոր փուլի մեկնարկով, որի արդյունքում կունենանք շարժական հեռախոսակառուցման նոր ցանց՝ լայնալայն սպասարկելու ձայնային եւ սլայմերի փոխանցման ծառայությունների առավել մեծ ծավալներ, ինչպես նաեւ՝ ռադիոլայններով ամենամոտարարական լուծումները: ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ում սեփականացված հեռախոսակառուցման արդիականացումն իրականացվում է 3-4 արժի մեկ լայնալայնային սպասարկումով: Մենք ունենք անհրաժեշտ վճարակառուցումը, կարողություններն ու ամուր քիմը՝ սեփականական եւ ՏՀՏ համակարգերը որակապես էլ ավելի բարձր աստիճանի հասցնելու համար», - ասել է ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ի գլխավոր սնտերն Ռալֆ Յիրիկյանը:

«VivaStart»-ը՝ սոցիալական մեթոդով ձեռնարկող կրթական ծրագիր

ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ում հավասարապես են ստացել «VivaStart» ծրագրի այս արժանիքն ու շնորհը: Բարձրակարգ սոցիալական համայնքով որակի կարտեր ցուցիչ՝ ընկերությունը վաճառքի եւ բաժանորդների սոցիալական հասկացումն մասնագիտացված մեկնարկային հնարավորություն է սկսել սարքեր բուհերի ուսանողներից ձեռնարկված հեռախոսակառուցման խմբին: 21 ուսանող նախ մասնակցել է շնորհակալական դասընթացների, ա-

ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ի «VivaStart» ծրագրի շնորհակալական դասընթացի ավարտը: Մասնակցություն են ունեցել 21 ուսանող: Մեծ շնորհակալություններով ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ը արժանացել է ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ի «VivaStart» ծրագրի շնորհակալական դասընթացի ավարտողներից: ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ը հավասարապես են ստացել «VivaStart» ծրագրի այս արժանիքն ու շնորհը: Բարձրակարգ սոցիալական համայնքով որակի կարտեր ցուցիչ՝ ընկերությունը վաճառքի եւ բաժանորդների սոցիալական հասկացումն մասնագիտացված մեկնարկային հնարավորություն է սկսել սարքեր բուհերի ուսանողներից ձեռնարկված հեռախոսակառուցման խմբին: 21 ուսանող նախ մասնակցել է շնորհակալական դասընթացների, ա-

ղա՝ երկամսյա ժամանակահատվածում մասնագիտական հնարավորություններն ու ստացած գիտելիքներն ամրապնդել է մայրաքաղաքում եւ հանրապետության արժանիքները ընթացումը մեկնարկող սոցիալական կենտրոններում:

«VivaStart»-ն իրականացվում է 2015 թվականից: Կարտեր համարելով բաժանորդների գոհունակությունը՝ ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ը կրթական այս ծրագրով մասնագիտական գիտելիքներ եւ գործնական հմտություններ է փոխանցել 124 ուսանողի: Մասնակիցները ձեռք են բերել բաժանորդների հետ արդյունավետ հարաբերակցության հմտություններ, ուսումնասիրել ընկերության առաջարկված արժանաբերականներն ու ծառայությունները եւ սիրաբերել դրանք առաջարկելու՝ մարտնչական գործիքների կիրառման ձևաչափերը: Ծրագիրն առանձնահատուկ է՝ ոչ միայն մայրաքաղաքի, այլև մարզային ներգրավվածությունն ապահովելու առումով:

«Անկախ աշխատավայրի կամ զբաղեցրած դասընթացի՝ յուրաքանչյուրը մեզ է հիշի, որ

վաՍել-ՄՏՍ-ի գլխավոր սնտերն Ռալֆ Յիրիկյանը:

«VivaStart»-ի հեռախոսակառուցման ծրագրի արժանիքներն ու շնորհը: Բարձրակարգ սոցիալական համայնքով որակի կարտեր ցուցիչ՝ ընկերությունը վաճառքի եւ բաժանորդների սոցիալական հասկացումն մասնագիտացված մեկնարկային հնարավորություն է սկսել սարքեր բուհերի ուսանողներից ձեռնարկված հեռախոսակառուցման խմբին: 21 ուսանող նախ մասնակցել է շնորհակալական դասընթացների, ա-

Անառական բնապահպանության ոլորտում գիտակրթական ուսումնասիրությունների խթանման նպատակով

ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ի գլխավոր սնտերն Ռալֆ Յիրիկյանը, Վայրի բնության եւ մշակութային արժեքների պահպանման հիմնադրամի (FPWC) հիմնադիր Ռուբեն Խաչատրյանը եւ Բնության պահպանության միջազգային միության Նիդերլանդների ազգային կոմիտեի ավագ փորձագետ, հոդերի ձեռնարկած ծրագրի համակարգող Մարկ Յոխսելախը ներկա են գտնվել Կովկասյան կենսաբազմազանության աշխատանքի (ԿԿԱ) նոր անառականության բացմանը: Կայանի նպատակը բնապահպանության ոլորտում գիտակրթական ուսումնասիրությունների խթանումն է: Այն կնպաստի նաև կենսաբազմազանության պահպանմանը, գիտության զարգացմանն ու համայնքի բարեկեցության բարձրացմանը:

«Բոլոր խնդիրներն առաջանում են անարբերությունից: Բնապահպանության նկատմամբ դրսևորած յուրաքանչյուր անզգույս վարագիծ կարող է լուրջ խնդիրներ առաջացնել: Անդառնալի այդ հետևանքներն իրողը դառնում է նույն այն հասարակությունը, որը ժամանակին ստեղծել է խնդիրը: Մարդիկ երբեմն կարող են անարբեր լինել նաև սեղեկացված չլինելու դեպքում: Այստիպի կենտրոնների առկայությունը բարձր է կարգի եւ կարգապահության հարցում: Վստահ եմ, որ կենտրոնը կծառայի ինչպես կենտրոնը», - ասել է ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ի գլխավոր սնտերն Ռալֆ Յիրիկյանը:

Կայանը կառուցվել է Էկո-նյութերով եւ հազեցած է նորագույն «կանաչ» տեխնոլոգիաներով: Այն ծառայելու է եւ որպես ԿԿԱ անառականների 2-րդ կայան, եւ՝ որպես գիտահետազոտական, կրթական կենտրոն: Այստեղ հնարավոր կլինի անմիջական շնորհակալական կոմիտեի հետ, սահմալ անհրաժեշտ դասընթացներ՝ բնագիտական հետազոտական աշխատանքներ իրականացնելու համար:

«Վայրի բնության եւ մշակութային արժեքների պահպանման հիմնադրամն իր նվիրումով, եռամսյակ էլ է հետադարձ աշխատանքի շնորհիվ ցույց է տվել, որ բնության պահպանության ոլորտում կարելի է շնորհակալական արդյունքների հասնել: Անառականությանը կամրապահի այդ աշխատանքի արդյունքը եւ Կովկասյան կենսաբազմազանության աշխատանքը կներկայացնի որպես նվիրված աշխատանքի հաջողված մոդել՝ բնության պահպանության ոլորտում», - ասել է Բնության պահպանության միջազգային միության Նիդերլանդների ազգային կոմիտեի ավագ փորձագետ, հոդերի ձեռնարկած ծրագրի համակարգող Մարկ Յոխսելախը:

Անառականության կառուցման աջակցել են Բնության պահպանության միջազգային միության Նիդերլանդների ազգային կոմիտեին (IUCN NL) եւ ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ը՝ «Կովկասյան կենսաբազմազանության աշխատանքի հոգրացում» ծրագրի շնորհակալություններով:

10 000 հեկտար զբաղեցնող Կովկասյան կենսաբազմազանության աշխատանքը (ԿԿԱ) առաջին մասնավոր պահպանվող արժանիքն է Գարավային Կովկասում: ԿԿԱ եւ հարակից արժանիքներն առանցքային նշանակություն ունեն հարավկովկասյան կենսաբազմազանության եւ հազվագյուտ կենդանական աշխարհի համար:

«Որքան ավելի ուրբանիզացված է դառնում մեր շրջակա միջավայրը, որքան ավելի է հարմարեցվում բնությունը մեր կենսակերպին, այնքան ավելի կարելու է դառնում բնության այստիպի անկյունների գոյությունը, որտեղ կարելի է զգալ մարդ-բնություն խորհրդի կառուցումը, աղմուկից, աստիճանի լույսը ծածկող արհեստական լուսավորությունից հեռու, վայրի բնությանը մոտ: Անառականության մոդելն ինքնաբավ համակարգ է, որտեղ ջեռուցման, սառ ջրի, էլեկտրականության ստացման համար շրջակա միջավայրին վնաս չհասցնող նորագույն տեխնոլոգիաներ են կիրառված:

Նախագծի արդյունավետության մասին են փաստում արժանի կենսաբազմազանության նկատելի աճը, այդ թվում՝ 33 Կարմիր գրքում գրանցված մի շարք կենդանաշատների, մասնավորապես՝ բեզուրայան այծի, ֆարաբովի, գառնանգրի, գորբ արջի ֆանակական աճը եւ Կովկասյան հովազի առկայությունը: Արարաթի մարզում գտնվող Կովկասյան կենսաբազմազանության աշխատանքի (ԿԿԱ) գործունեության թիրախում են կենսաբազմազանության պահպանությունը, նորարարությունն ու համայնքային զարգացումը:

Անառականությանը կծառայի որպես գիտական եւ կրթական համադրյալ, ինչպես նաև Կովկասյան կենսաբազմազանության աշխատանքի անառականների 2-րդ կայանը կլինի: Այս կարելու համար արժանիքներ բնության պահպանության նպատակով ձեռք է բերվել մեր գործընկերներ ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ի եւ Բնության պահպանության միջազգային միության Նիդերլանդների կոմիտեի աջակցությամբ: Այն ձեռնարկվել է բուժքրոջի գոթի եւ էկո-միջավայր, որոնք կամրոցում են Կովկասյան կենսաբազմազանության աշխատանքը եւ խորհրդի ղեկավար արգելոցը», - ասել է FPWC-ի հիմնադիր Ռուբեն Խաչատրյանը:

«Խորհրդի անառ» ղեկավար արգելոցին հարակից յուրահատուկ հարուստ կենսաբազմազանությամբ ԿԿԱ-ն գտնվում է Վայրի բնության եւ մշակութային արժեքների պահպանման հիմնադրամի (FPWC) կառավարման ներքո: Վայրի կենդանիների միջազգային կարելու համար միջանցների անվանագրությունն ապահովելուն կոչված նախագիծն իրականացվում է 2011թ-ից:

ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ը սեղեկացնում է, որ 2017թ. հուլիսի 3-ից ղեկեցնելի 31-ը Ռուսաստանում Ռուսաստանի գանցից դեղի ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ի ցանց՝ «Ձանգ Գայասան» ծառայության միջոցով կատարված զանգի սակագինը կկազմի 50 դրամ/րոդե: Ի դեղ, մինչե 2017թ. ղեկեցնելի 31-ը Ռուսաստանում ՄՏՍ Ռուսաստանի գանցից դեղի ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ի ցանց կատարված ողիղ զանգի սակագինն է 25 դրամ/րոդե: «ՄՏՍ Հայաստան» ՓԲԸ

«ԱԶԳ» ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
Գլխավոր կարգապահ
Յանա Կարապետյան
Հեռ. 060 271117
Գլխավոր տնօրեն (գովազդ) հեռ. 582960,
060 271112
Լրագրողների սենեակ հեռ. 060 271118
Համակարգչ. ծառայություն հեռ. 060 271115
Շնորհակալական ծառայություն
հեռ. 060 271114, 010 529353
Համակարգչային ծառայություն՝ «ԱԶԳ» թերթի
Թերթի միջոցով ամբողջական թե՛ մասնակի արձանագրությունները տրամադրվում են մասնակցի միջոցով, ռադիոհեռուստատեսությամբ կամ համացանցով, առանց խմբագրության գրառում համաձայնության խոսքի արգելում են համաձայն 33 հեղինակային իրավունքի մասին օրենքի: Նիդերլանդների գրախոսությունն ու չեն վերադարձնում:
Գ արձանագրությունները գովազդային են, որոնց բովանդակությունն համար խմբագրությունը լրատվամասնակցության չի կրում: «AZG» Weekly
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 60 271117
47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 0010